

ඛක්තෝඛ් 27 අතූඔඔහන්ඔුඔන්
සෑඔඔඔඔ උත්සඔඔඔ ඔඔඔඔඔඔ ඔඔඔඔඔ
අඔඔඔඔ ඔඔඔඔ
ඔඔඔඔ ඔඔඔඔ ඔඔඔඔ

පටුන

01. ස්තූතිය
02. හැඳින්වීම
03. පළමු පරිච්ඡේදය - හැඳින්වීම
04. දෙවන පරිච්ඡේදය - අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය
05. තෙවන පරිච්ඡේදය - ලෝකයේ සිදුව ඇති අතුරුදහන්කරවීම් සහ ස්මාරක ගොඩනැගීම
06. සිව්වන පරිච්ඡේදය - අතුරුදහන් කරවීම පිළිබඳ සැමරුම සහ ස්මාරකය
07. පස්වන පරිච්ඡේදය - විශ්ලේෂණය
08. හයවන පරිච්ඡේදය - නිගමන සහ යෝජනා
09. හත්වන පරිච්ඡේදය - සමාලෝචනය

ස්තූතිය

'රයිට් ටු ලයිෆ්' මානව හිමිකම් මධ්‍යස්ථානයේ බ්‍රිටෝ ප්‍රනාන්දු, පිලිප් දිසානායක, වසන්ත රනිල්, ප්‍රසන්න ප්‍රනාන්දු, චිරන්ත ශ්‍රීනාත්, ශ්‍රීනිකා හිලාෂණී, මහේෂ් චන්ත, නදීශානි මාලිංග සහ අමිල දර්ශනට.

- සම්මුඛ සාකච්ඡා සඳහා කාලය ලබා දුන් සියලුම දේශපාලඥයන්ට, මානව හිමිකම් ක්‍රියාධරයන්ට, නීතීඥ මහත්වරුන්ට සහ වින්දිත පවුල්වල සමාජිකයන්ට.
- පරිවර්තන කාර්යයේදී සහය දුන් අල්මා සහ අනුරාධා සොයුරියන්ට.
- මෙම පර්යේෂණ කාර්යයට අවසි දානුම සහ සහය ලබාදුන් ප්‍රියදර්ශනී ප්‍රේමරත්න සොයුරියට සහ බුද්ධික විජයවික්‍රමට.
- නන් අයුරින් සහය දුන් සැමට.

හැඳින්වීම.

ශ්‍රී ලංකාව අතුරුදහන්කරවීම් සම්බන්ධව කුප්‍රකට සිද්ධියක් උසුලන රටක් බවට 1970 දශකයේදී පත් වූ බව නොරහසකි. එකී අතුරුදහන්කරවීම් සංස්කෘතිය අද දක්වාම ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන ව්‍යවස්ථාපන ක්‍රම වර්ගීකරණය වන, නමුත් ප්‍රශ්න කරන පුද්ගලයන් කෙරෙහි යොමුව ඇති බව හඳුනාගත හැකිය. මෙකී දේශපාලන සන්දර්භය සමඟ බැඳී ඇති මෙම තත්ත්වය 1987-1989 කාලයේ අති දරුණු ලෙස පැවති අතර 1989 ඔක්තෝම්බර් 27 වන දින වෙළඳ කලාප කම්කරු නායකයකු වූ එච්.එම්. රංජිත් සහ ඔහුගේ නීති උපදේශක වූ එම්. ලයනල් නමැත්තා සිදුව රද්දෙප්ව හන්දියේදී මරා දමා තිබුණු අතර 1991 ඔක්තෝම්බර් 27 වන දින 17 දෙනෙකුගෙන් යුත් කණ්ඩායමක් එම ස්ථානයේදී ඔවුන් සිහිපත් කිරීම ඇරඹිණ. එතැන් පටන් වසර 22ක් පුරාවට පොදුවේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ එසමයෙහි අතුරුදහන්කරවූවන් මෙම ස්ථානයේදී සැමරීම ආරම්භ කළ අතර 2000 වසරේදී මෙම ස්ථානයේ ස්මාරකයක් ද ගොඩනගා මෙය ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික වශයෙන් අතුරුදහන්කරවූවන් සැමරීමට පවත්නා පොදු ස්ථානය බවට පත්විය.

මෙවැනි බේදජනක සිදුවීමක් ඉතිහාසයේ සිදු වූ බව අමතක නොකිරීමත්, එය යළි සිදු නොවිය යුතු බවටත්, ඒ සඳහා කටයුතු කළ යුතු බවත් අරමුණු කරගනිමින් මෙම සැමරුම සංවිධානය වී ඇති අතර මෙම සැමරුම අතුරුදහන්කරවීම් සම්බන්ධව යම් බලපෑමක් සිදු කරනවාද, මෙම සැමරුම් උත්සවය සමාජයට වැදගත් ද සහ එය දිගයට පවත්වාගෙන යා යුතු ද, එහි දර්වලතා සහ වෙනස්විය යුතු අංශ කෙරෙහි අවධානය යොමුකරමින් මෙම පර්යේෂණය සිදු කළ බව මෙහිලා සඳහන් කළ හැකිය.

පළමු පරිච්ඡේදය

හැඳින්වීම

ශ්‍රී ලංකාව 1948 දී බ්‍රිතාන්‍යයෙන් ඛොමිනියන් තත්ත්වයේ නිදහස ලබාගෙන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රාජ්‍යයක් ලෙස කටයුතු කිරීමට පටන් ගති. එක්සත් ජාතික පක්ෂයේ ඩී.එස්. සේනානායක මහතා පළමු අගමැතිවරයා ලෙස පත්වූ අතර දක්ෂිණාංශික නැඹුරුවකින් යුක්තව ලෝකයේ රටවල් සමඟ සබඳතා පවත්වමින් මෙරට පාලනය ගෙනයාමට සමත් විය. 1956 දී එස්.ඩබ්ලිව්.ආර්.ඩී. බණ්ඩාරනායක මහතා දක්ෂිණාංශික සහ වාමාංශික යන දේශපාලන දර්ශනයන්හි මැද මාවතක පාලනය ගෙනයාමට සමත් වූ අතර ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය ප්‍රමුඛ කරගත් මහජන එක්සත් පෙරමුණ ආණ්ඩුව මගින් පාලන කටයුතු සිදු වී ය. අනතුරුව සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක මැතිණිය, බණ්ඩාරනායක මහතාගේ අභාවයෙන් පසුව බලයට පැමිණි අතර ශ්‍රී ලංකාව තුළ වර්තමානය දක්වා ම එක්සත් ජාතික පක්ෂය සහ ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය වෙනත් පක්ෂ සමඟ සංධානගත වෙමින් වරින් වර මෙම පක්ෂ දෙක බලයට පත්වී මෙරට පාලනය ගෙන ගිය බව හඳුනාගත හැකි ය.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඉතිහාසයේ පටන්ම වරින් වර විවිධ ගැටුම්, කෝලහාල පැවති අතර ඒවා විවිධ තත්ත්වයන් යටතේ සිදු වූ බව හඳුනාගත හැකි ය. නිදහස ලබා ගැනීමට, රාජ්‍ය බලය ලබා ගැනීමට, පවතින පීඩාකාරී තත්ත්වයෙන් මිදීමට මෙන් ම ජාතිය මත පදනම්ව භූමියේ අයිතිය සහ අනෙකුත් අයිතිවාසිකම් ලබා ගැනීම ආදී විවිධ ගැටලු අරඹයා ඒවා පැන නැගුණු බව හඳුනාගත හැකි ය.

1971 කැරැල්ල පැවති ශ්‍රී ලංකා රජයට එරෙහිව සිදු වූණු පළමු අසාර්ථක ආයුධ සන්නද්ධ වූ තරුණ කැරැල්ල බවට හැඳින්විය හැකිය. පැවති සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක මහත්මියගේ රජයට එරෙහිව ආයුධ සන්නද්ධ වූ තරුණ පිරිසක් ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ හරහා 1971 මැයි මස 5 වන දා එය ආරම්භ කළ අතර 1971 ජූනි මාසය අවසානය තෙක් එය පැවතිණි. ආයුධ සන්නද්ධ තරුණ කැරැල්ලකරුවන් ශ්‍රී ලංකාවේ නගර සහ ප්‍රාදේශිකයන් කිහිපයක් අල්ලා ගැනීමට සමත් වූ අතර හමුදාව සහ පොලීසිය මගින් කැරැල්ල සම්පූර්ණයෙන් ම මැඩපැවැත්වීමට ආණ්ඩුවට හැකි විය.

රෝහණ විච්චේරගේ නායකත්වයෙන් යුත් වයස අවු. 16 - 25 යන වයස්වලට අයත් බහුතරයක් වූ කැරැල්ලට සම්බන්ධ වූ අතර අසාධාරණ සමාජ - ආර්ථික සහ දේශපාලන ක්‍රමය පිටුදැකීම සහ සමානාත්මතාවයෙන් යුත් සමාජයක් බිහිකර ගැනීම අරඹයා ඔවුන් විසින් මෙම කැරැල්ල දියත් කළ බව පෙනේ. මෙම කැරැල්ලේදී 5000කට ආසන්න පිරිසකගේ ජීවිත අහිමි වූ අතර විසිදහසකට ආසන්න පිරිසක් සිරගත වූහ. රටට ප්‍රශස්ත වූ තරුණ පිරිසකගේ ජීවිත අහිමි වූ අතර මේ පිළිබඳව සොයා බැලීමට සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක අගමැතිනිය එවකට සිටි අගවිනිසුරුවරයා ප්‍රමුඛ පස්දෙනකුගෙන් යුත් කොමිසමක් පත් කළ අතර තරුණ අසහනය පිළිබඳ කොමිසම ලෙස එය හැඳින්විණි. සිදු වූ තත්ත්වයට බලපාන ලද හේතු සොයා බැලීම සඳහා මෙම කොමිසම පත් කළ අතර එයට ද ශ්‍රී ලංකා ඉතිහාසයේ අන් කොමිෂන් සභාවලට අත්වූ ඉරණම ම අත්විය.

1971 දකුණේ පැවති කැරැල්ල සාර්ථක වී පරාජයට පත්වූව ද 1980 දශකයේදී උතුරේ ද්‍රවිඩ තරුණයන් ආයුධ අතට ගෙන නිජබිම සහ අයිතිවාසිකම් අරඹයා සටන් කිරීම ආරම්භ විය. ඔවුන්ට ජනතා විමුක්ති පෙරමුණේ මෙම අරගලයෙන් ද යම් පිටුබලයක් ලැබුණු බව දැක්විය හැකි ය. 1987 දී නැවත ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ සමඟ දේශප්‍රේමී ජනතා ව්‍යාපාරය (Patriotic Liberation Organization) නමින් තරුණයන් සංවිධානය වීම ආරම්භ වූ අතර පැවති එක්සත්

ජාතික පක්ෂයේ දේශපාලන තන්ත්‍රය සහ රටේ පැවති තත්ත්වයන්ට එරෙහිව ඔවුන්ගේ කැරලි ගැසීම ආරම්භ වී ය.

විරෝධතාවයන් සංවිධානය කෙරුණේ ඉන්දු - ලංකා ගිවිසුම ඇති කිරීම, 13 වන ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මගින් ගෙන ආ පළාත් සභා පනත සහ පළාත් සභාවලට එරෙහිව, ව්‍යාප්තවාදයට එරෙහිව, කුල පීඩනය නිසා සමාජයේ පහළ කුලවල තරුණයන්ට සිදු වූ පීඩාකාරී තත්ත්වයෙන් මිදීමට, විරැකියාව, ජීවත්වීමට සරිලන වැටුප් නොවීම, සරසවි වසා දැමීම, උපාධි මුදලට විකිණෙන සහ විශ්වවිද්‍යාල ශිෂ්‍යයන් මර්ධනය කිරීමට එරෙහිව, දේශපාලනය තුළ නියැලීමට වරප්‍රසාද ගිම් පන්තියට පමණක් අවකාශ ගිම් වීම තුළ එය වෙනස් කිරීමට සහ ජනාධිපතිවරයා තම ධුරයේ දිගින් දිගමට රැඳී සිටීම හා පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා නොහැරීමට විරුද්ධත්වය පළ කිරීමට, නව යටත්විජිතවාදී ආර්ථික ප්‍රතාපන්තිය තුළ ආර්ථික වශයෙන් විඳින්නට සිදු වූ පීඩාවලින් මිදීමට, ආණ්ඩුව විසින් ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ දේශපාලනය කිරීම නතර කිරීමට සහ එම පක්ෂය මර්ධනය කිරීමට එරෙහිව ආදී වශයෙන් සහ මෙවැනි තත්ත්වයන් නොපවතින සාමකාමී සමානාත්මතාවයෙන් යුත් රාජ්‍ය පාලනයක් ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ යටතේ පිහිටුවීම යන අරමුණු පෙරදැරිකරගෙන බව හඳුනාගත හැකි ය.

මේ තත්ත්වය යටතේ ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ තම සන්නද්ධ බලය යොදා ගනිමින් තම මාචන සකස් කරගැනීමට කටයුතු කළ අතර එක්සත් ජාතික පක්ෂයට සහ එහි ආධාරකරුවන්ට, රජයේ නිලධාරීන්ට, ජනාධිලති සහ අගමැතිට එරෙහිව ත්‍රස්තවාදී ක්‍රියාමාර්ග ගෙන යමින් පහරදීම්, මිනීමැරීම්, ජීවිත සහ දේපළ හානි කිරීම් පැවතිණි. රජයේ ආයතන, භාණ්ඩ, පුද්ගලික දේපළ, සාමාන්‍ය ජනතාවට (ඔවුන්ට එරෙහිව කටයුතු කරන) හානි කරමින්, හර්තාල් දියත් කරමින්, කඩ සාප්පු වසා දමමින්, සාමාන්‍ය ජන ජීවිතය අවුල් කරමින් සාමාන්‍ය පුද්ගලයන් බොහෝ පිරිසක් ද මරාමුවට පත් කිරීමට කටයුතු කළ හ.

රජය ද මීට නොදෙවනි ලෙස කටයුතු කරමින් මෙතෙක් ඉතිහාසයේ නොවූ විරූ අයුරින් ඉතා මිලේච්ඡ ලෙස මෙම තරුණයන් සංභාරය කිරීමට පටන්ගත් අතර සාමාන්‍ය අදහස වන්නේ තරුණ ජීවිත 30000 ත් 60000 ත් අතර ප්‍රමාණයක් මෙරටට අහිමි වූ බවයි. විශේෂයෙන් ම රජයේ ආශීර්වාදය ලත් හමුදාව ද, ප්‍රාදේශීය කළු බළල්ලු යන නාමවලින් පෙනී සිටි අවිගත් කණ්ඩායම් ද තරුණයන් බලහත්කාරයෙන් රැගෙන ගොස් ඔවුන් විනාශ කිරීමට කටයුතු කළ බව හඳුනාගත හැකිය.

වඩාත් බේදජනක සිදුවීම වන්නේ ලංකා ඉතිහාසයේ මෙතෙක් නොවූ විරූ අයුරින් ඉතා මිලේච්ඡ ලෙස තරුණයන් සංභාරය කිරීමයි. මීට පෙර ශ්‍රී ලංකාව තුළ රාජ්‍ය බලය ලබා ගැනීම සඳහා යුද වැදීම, තම ප්‍රදේශයෙන් තහවුරු කර ගැනීම සඳහා සටන් කිරීම්, අනතුරුව යටත්විජිතවාදය සමඟ ඉන් මිදීමට අධිරාජ්‍යවාදීන් සමඟ සටන් කිරීම්, ඔවුන්ට විරුද්ධව කැරලි කෝලහාල සිදු කිරීම් බොහෝ අවස්ථාවල පැවතිණි. එවැනි බොහෝ අවස්ථාවල කපා කොටා ඝාතනය කිරීම නොව බොහෝ විට වෙඩි තබා මරා දැමීම පැවතිණි. එකිනෙකා කෙරෙහි පැවති වෛරය කොපමණ පැවතිය ද දරුණු වධ බන්ධනවලට ලක්කිරීම් පැවතියේ ඉතාමත් අල්ප වශයෙනි.

නමුත් 1987 - 1989 ජනතා විමුක්ති පෙරමුණේ දෙවන කැරලි ගැසීම් සමයෙහි පැවති ආණ්ඩුව මෙම තරුණ කැරැල්ල මර්ධනය කිරීම ඉතාමත් මිලේච්ඡ ක්‍රම යොදාගත් බව හඳුනාගත හැකි ය. අත්අඩංගුවට ගෙන මරා දැමීමෙන් පමණක් නොනැවති අත්අඩංගුවට ගෙන දරුණු වධ බන්ධනවලට ලක් කිරීම්, ඇණ ගැසීම්, විදුලි සැර වැද්දවීම්, ශරීර අවයවවලට හානි කිරීම්, ශරීර කොටස් වෙන් කිරීම් (විශේෂයෙන් ම හිස සහ ශරීරය) ශරීර අවයව විවිධ ස්ථානවල ප්‍රදර්ශනය කිරීම්, ලයිට් කණු, පාලම් හා වෙනත් ස්ථානවල පුද්ගලයන් ගැටගසා පෙට්‍රල් දමා ගැනි තැබීම්, ටයර් ශරීර මත දමා ගිනි තැබීම් ආදී වශයෙන් ඉතාමත් කුරිරු හා අමානුෂික ඝාතන සංස්කෘතියක් මෙරට ඇති කිරීමට ඔවුන් විසින් කටයුතු කළ බව හඳුනාගත හැකි ය.

එසේ ම මෘත ශරීර රටේ සෑම ස්ථානයකම පාහේ පුද්ගලයන් කරමින්, ඒ හරහා මහජනතාව බියවැද්දීමට කටයුතු කිරීමත් මගින් කැරැල්ල මර්දනය කිරීමට පැවති රජය විසින් කටයුතු කෙරිණි.

එසේම එතෙක් ඉතිහාසය තුළ සිදු නොවූ අයුරින් පුද්ගලයන් පැහැරගෙන යාම සහ අනතුරුව අතුරුදහන් කරවීම සිදු වූ බව ද හඳුනාගත හැකි ය. ඉතාම බේදනීය කරුණ වන්නේ නැවත කිසිදු තොරතුරක් දැන ගැනීමට නොහැකි වන පරිද්දෙන් එම තරුණයන් විනාශ කර දැමීමයි. ප්‍රශ්න කිරීම සඳහා යැයි රැගෙන ගිය බොහෝ තරුණයන්ට අත් වූ ඉරණම වූයේ දසවඩ දී මරා දැමීම හෝ කිසිදු තොරතුරක් නොමැතිව අතුරුදහන් කරවීමයි. වඩාත් බේදජනක කරුණ වූයේ අතුරුදහන් කරවීම හරහා එම තරුණයන්ට සිදු වූ ඉරණම පිළිබඳ ඔවුන්ගේ දෙමාපියන් සහ හිතවතුන්ට කිසිදු තොරතුරක් නොමැති වීමයි. එසේම අතුරුදහන් කරවීම මූලික අයිතිවාසිකමක් උල්ලංඝනය කිරීමක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින 1978 දෙවන ජනරජ ව්‍යවස්ථාව මගින් දක්වා නොතිබීමත් හරහා ඒ පිළිබඳ නීතිමය වශයෙන් සාධාරණය ලබාගත හැකි මාර්ගයන් නොවීමත් ඉතා ගැටලු සහගත තත්ත්වයක් වී ය.

“1978 එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා සම්මේලන විසින් (UN General Assembly) බහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කරවීම්වලට එරෙහිව ප්‍රථමවරට සාකච්ඡාවට ලක් කළඅතර 1992 දී බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීමෙන් සියලු පුද්ගලයන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා වූ එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රකාශනය මගින් සම්මුතියක් පිහිටුවා ගැනීමට ද කටයුතු කෙරිණි. අනතුරුව 2006 වර්ෂයේදී එය ප්‍රඥප්තියක් බවට ද රටවල් විසින් අත්සන් කර තහවුරු කෙරිණි.”

(බලහත්කාරයෙන් හෝ ස්වේච්ඡා නොවන අතුරුදහන්වීම්වලට එරෙහි එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රඥප්තිය - බලහත්කාරයෙන් හෝ ස්වේච්ඡාවෙන් තොරව සිදු කරන අතුරුදහන්වීම්වලට එරෙහි ආසියානු ඒකාබද්ධ සංගමයේ ප්‍රකාශනය)

නමුත් එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයට අයත් රටක් වශයෙන් අද වන තුරු ම ශ්‍රී ලංකාව මෙම බලහත්කාර හෝ ස්වේච්ඡා නොවන අතුරුදහන්වීම්වලට එරෙහි එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රඥප්තිය හෝ අනෙකුත් ඒ හා සම්බන්ධ ප්‍රකාශන, සම්මුති ආදියට අත්සන් තබා නොමැති අතර ව්‍යවස්ථාව තුළ ද අතුරුදහන් කිරීම මූලික අයිතිවාසිකමක් උල්ලංඝනය වීමක් ලෙස හඳුන්වා නොතිබීම ඉතාම බේදනීය කරුණකි. මේ හරහා දේශීය නීතිය තුළ හෝ ජාත්‍යන්තර නීතිය තුළ ඔවුන්ට කිසිදු නීතිමය සහනයක් හිමි නො වී ය.

පැවති ආණ්ඩුව බලයෙන් පහ කිරීමට මෙම තරුණ කැරැල්ල නිර්දය ලෙස මර්දනය කිරීම ද බලපෑ අතර අනතුරුව පත්වූ ජනාධිපතිතුමිය විසින් 1998 දී මෙම තරුණ අතුරුදහන්වීම් පිළිබඳව ජනාධිපති කොමිෂන් සභාවක් පත් කළ අතර එය ත්‍රිපුද්ගල නිලධාරී මඩුල්ලකින් සමන්විත විය. එම පරීක්ෂණ කොමිෂන් සභාවේ අවසාන වාර්තාව අනුව මෙවැනි සිදුවීම් ඉදිරියට සිදු නොවීමට වගබලාගත යුතු අතර වින්දිත පවුල්වලට යම් සහනයක් ලබාදිය යුතු බවටත් නිර්දේශ කෙරිණි. නමුත් අද වන තුරුම එම නිර්දේශ අතුරින් කිසිවක් ඉටු වී නොමැත. ශ්‍රී ලංකාව තුළ තවමත් අතුරුදහන්වීම් පවතී. ටයර් සෑයෙන් එය සුදු වැන්වලට සංකේතාත්මකව පමණක් මාරු වී තිබේ. දේශපාලනයට එරෙහි වන, ඔවුන් හෙළා දැකින මාධ්‍යවේදීන්, විරුද්ධ ක්‍රියාකාරකයන්, උගතුන්-බුද්ධිමතුන්, මානව හිමිකම් ක්‍රියාදරයින් ආදී සෑම තරාතිරමම පුද්ගලයන් අද වන විට ද අතුරුදහන්වීමේ තර්ජනයට සහ අතුරුදහන්වීමට ලක්ව සිටිති. බේදනීය යථාර්ථය නම් මේ පිළිබඳ වගකිව යුතු පුද්ගලයන් වැරදිකරුවන් ලෙස සමාජය විසින් හඳුනා නොගැනීමයි. 1987-1989 කාලයේ අතුරුදහන්වීම්වලට එරෙහිව ප්‍රමුඛත්වය ගෙන ක්‍රියා කළ මහින්ද රාජපක්ෂ මහතා වර්තමාන ජනාධිපතිවරයාය. ඔහුගේ ආණ්ඩුව යටතේ ඉතාමත් දරුණු අන්දමින් උතුරු නැගෙනහිර ප්‍රදේශවල පැවති යුධ කාලයේදී ද ඉන් අනතුරුව

ද අතුරුදහන් සිදුවීම් ගණනාවක් වාර්තා විය. යුද්ධය අවසන් වී වසර හතරක් ගතවූව ද අතුරුදහන්වීම් ගණනාවක් වාර්තා විය. යුද්ධය අවසන් වී වසර හතරක් ගතවූව ද එම අතුරුදහන්වූවන් පිළිබඳ නිවැරදි තොරතුරක්, ඔවුන්ට සිදුවූයේ කුමක් ද යන්න ප්‍රකාශ කිරීමට ආණ්ඩුව තවමත් අපොහොසත් වී ඇති බව හඳුනාගත හැකිය. එසේම ඒ පිළිබඳ ආණ්ඩුවේ මුනිවත රැකීම ද, උගත් පාඩම් සහ ප්‍රතිසංධාන කොමිසමේ (Lesson Learnt Reconciliation commission) වාර්තාවේ නිර්දේශ අනුව අතුරුදහන්වූවන්ට සාධාරණය ඉටු කිරීම ද මේ වන තුරු සිදු වී නැත. එසේ ම, මානව හිමිකම් පිළිබඳ අන්තර්ජාතික තලයේදී ශ්‍රී ලංකාව අතුරුදහන් කරවීම් සම්බන්ධව කුප්‍රකට ස්ථානයක් හිමිකරගෙන ඇත.

මේ අනුව පෙනී යන්නේ ශ්‍රී ලංකාව අතුරුදහන් කරවීම් සම්බන්ධ සංස්කෘතියකට හිමිකාරීත්වයක් උසුලන බවයි. එය මූලික අයිතිවාසිකමක් උල්ලංඝනය කිරීමක් ලෙස නොසලකන තත්ත්වයක් තුළ අතුරුදහන්කරවීම් කොපමණ සිදු වුණ ද එයට අයිතිවාසිකමකට හිමි වන ගරුත්වය සහ අයිතිය හිමි නොවන බව ද හඳුනාගත හැකි ය. මෙම තත්ත්වය 1987-1989 කාල වකවානුව තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ තදින්ම පැවති අතර අතුරුදහන්වූවන්ගේ පවුල් එකතුවේ (Families of the Dissappeared) ක්‍රියාකාරීත්වය මගින් ඔක්තෝම්බර් 27 වන දින අතුරුදහන්වූවන් සැමරීමේ උත්සවය හරහා මේ පිළිබඳ යම් බලපෑමක් ඇති කිරීමට හේතු විය. 1991 සිට මේ දක්වා වසර 22 කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ ලංකාවේ අතුරුදහන්වූවන් සිහි කිරීම අලලා පැවැත්වෙන එකම සැමරුම් උත්සවය බවට මෙය පත්ව ඇති අතර එහි සැමරුම් ස්මාරකය සිදුව රද්දෙළුව හන්දියේ ස්ථාපිත කර ඇත. වෙළඳ කලාපයේ සේවය කළ රංජිත් සහ ඔහුගේ හිනි උපදේශක වූ ලයනල් නමැත්තා රද්දෙළුව හන්දියේ මරාදමා තිබූ අතර රංජිත් පයලා සිටි සෙරප්පුවකින් එතැන මරා ගිනි තබා තිබුණේ ඔවුන්ගේ සිරුරුවලට බව හඳුනාගෙන තිබිණි. අතුරුදහන් කිරීම් ඉතා සුලභ වූ සමයක, ඒ පිළිබඳ කතා කිරීමට බිය වූ සමයක 'කලාපයේ අපි' සංවිධානයේ බ්‍රිටෝ ප්‍රනාන්දු මහතා, රංජිත්ගේ පෙම්වතිය වූ ජයන්ති දන්දෙනිය ඇතුළු 18 ක් පමණ හිතවතුන් පිරිසක් එම ස්ථානයේ 1991 ඔක්තෝම්බර් මස 27 වන දින ඔවුන් සැමරීමට පටන්ගත් අතර එම ස්ථානයේ මල්, ඉටිපන්දම් දල්වා ඔවුන් සිහි කිරීමට කටයුතු කළ හ. බාධක මධ්‍යයේ ආරම්භ කළ එම කාර්ය 2000 වසරේදී අතුරුදහන්වූවන්ගේ ස්මාරකය නිර්මාණය කිරීම දක්වා පුළුල් වූ අතර වර්තමානයේ අතුරුදහන්වූවන් වෙනුවෙන් පවතින එකම ස්මාරකයන්, ඔක්තෝම්බර් 27 දිනය අතුරුදහන්වූවන් වෙනුවෙන් පවත්වන එක ම සැමරුම් දින උත්සවයක් බවට පත්ව ඇත. සුරියකන්ද පාසල් සිසුන් 38 දෙනාගේ අතුරුදහන්වීම් සම්බන්ධයෙන් නිර්මාණය වූ පාර්ලිමේන්තු ප්‍රවේෂ මාර්ගයේ 'අභියෝගයන්ගේ ආරාමය' ද කඩා විනාශ කිරීමට මෙරට රාජ්‍ය ආරක්ෂක හා නාගරික සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය විසින් කටයුතු කෙරිණි. එවැනි තත්ත්වයක් තුළ අතුරුදහන්වූවන් අලලා සිදුව රද්දෙළුව හන්දියේ නිර්මාණය වූ මෙම ස්මාරකයන්, ඔක්තෝම්බර් 27 සැමරුම් උත්සවයන් ඔවුන් සැමරීමට ඇති එකම උත්සවය බවට පත්ව ඇත. අතුරුදහන්වූවන් පිළිබඳ මතකය අමතකව යාමට ඉඩ නොදී පවත්වනු ලබන මෙම උත්සවය ජාතික උත්සවයක් බවට ද පත්ව ඇත්තේ එහෙයිනි. රාජ්‍ය අනුග්‍රහය මගින් වෙනත් රටවල මෙවැනි සිදුවීම් සිදු වූ අවස්ථාවේදී ඒ පිළිබඳ සැමරුම්, ස්මාරක ගොඩනැංවීම පැවතිය ද ලංකාව තුළ එවැනි සංස්කෘතියක් නොමැති බව පෙනී යයි. එවැනි තත්ත්වයක් තුළ අතුරුදහන්කරවීම් සිදු වූ රටක - අතුරුදහන්කරවීම් සිදු වන රටක ඒ පිළිබඳ සැමරීම කෙතරම් දුරට වැදගත් ද යන්න පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම කාලීන අවශ්‍යතාවයක් බව හඳුනාගත හැකිය. දශක තුනක් පැවති යුද්ධය අවසානයේ මෙරට සිදු වූ අතුරුදහන්කරවීම් පිළිබඳ මතවාද එකිනෙකට වෙනස් ය. මන්නාරමේ රදගුරු රායප්පු ජෝශප් හිමිපාණන් ප්‍රකාශ කර ඇත්තේ යුද්ධයේ අවසාන භාගයේදී 147667 ක පිරිසක් අතුරුදහන්ව ඇති බවයි. යාපන දිසාපතිවරයා දක්වන පරිදි 78000 කට ආසන්න පිරිසක් රජයේ හමුදා පාලනයට ලක්වූ පසු අතුරුදහන්ව ඇත. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයට ද පුද්ගලයන් 57ක් අතුරුදහන්ව ඇති බවට වාර්තා ලැබී ඇත. මේ අනුව පෙනී යන්නේ 50000 කට වැඩි පිරිසක් යුද්ධයේ අවසාන භාගයේදී අතුරුදහන්කරවීමට ලක්ව ඇති බවයි.

එම අතුරුදහන්කරවීම් පිළිබඳව එම පවුල්වල ශ්‍රේණි, හිතමිතුරන් නාමන් බලාපොරොත්තු දල්වාගෙන සිටිති. පසුගිය වසර දෙකක කාලය තුළ එම උතුරු-නැගෙනහිර දෙමාපියන් ද මෙම අතුරුදහන්වූවන් පිළිබඳ සැමරුම හා සම්බන්ධ වූ අතර මෙම උත්සවය ඉහත දැක්වූ පරිදි ජාතික උත්සවයක් බවට පත්ව ඇත්තේ ද එහෙයිනි. මෙවැනි තත්ත්වයක් තුළ ඔක්තෝබර් 27 වන දින පවත්වන අතුරුදහන්වූවන් සැමරීමේ උත්සවය කෙතරම් දුරට වැදගත් වනවාද යන්නත්, අතුරුදහන් කරවීම් සම්බන්ධයෙන් එවැනි සැමරුමක් කොතරම් බලපෑමක් මෙම සමාජයට ඇති කරනවාද යන්න පිළිබඳ කාලීන සහ අධ්‍යයනය කිරීම මානව හිමිකම් ක්ෂේත්‍රය තුළ කාලීන අවශ්‍යතාවයක් බව මෙහිලා සඳහන් කළ හැකි ය.

දෙවන පරිච්ඡේදය

අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය

01.1. අරමුණු

- ❖ අතුරුදහන් වූවන් සම්බන්ධයෙන් ඔක්තෝම්බර් 27 දින සැමරුම් උත්සවය කෙරුම් වැදගත් වනවාද යන්න හඳුනාගැනීම.
- ❖ එම උත්සවය මගින් අතුරුදහන් කරවීම්වලට එරෙහිව යම් බලපෑමක් සිදුවනවාද යන්න සොයා බැලීම.
- ❖ මෙම සැමරුම් උත්සවය මගින් අතුරුදහන්වීම්වලට එරෙහිව බලපෑමක් සිදුකළ හැකි ආකාරය විමසා බැලීම.
- ❖ මෙම සැමරුම් උත්සවය තුළ වෙනස් වියයුතු අංශ හඳුනාගැනීම.
- ❖ මෙම සැමරුම් උත්සවය සමාජගත කිරීම සඳහා කළ හැකි කාර්යභාරය හඳුනාගැනීම.

01.2. අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය

මෙම අධ්‍යයනයේ අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය වශයෙන් හඳුනාගත් සිදුව, රද්දොලුව මංසන්ධියේ පිහිටි අතුරුදහන් වූවන්ගේ ස්මාරකය සහ එහි පැවැත්වෙන ඔක්තෝම්බර් 27 දින සැමරුම් උත්සවයයි. 1987 - 1989 කාල වකවානුව තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ සෑම දිස්ත්‍රික්කයකින්ම පාහේ තරුණයන් අතුරුදහන් වූ අතර මෙම ස්ථානයේ අතුරුදහන් වූ ඔවුන්ගේ ඡායාරූප 700කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් මෙහි කඳුළු බිත්ති මත අලවා ඇත. එසේම මෙම ස්ථානයට ලංකාවේ බොහෝ ප්‍රදේශවලින් වින්දිතයන් පැමිණෙන අතර කොළඹ, ගම්පහ, කළුතර, මහනුවර, ගාල්ල, මාතලේ සහ මන්නාරම යන ප්‍රදේශ ඒ අතරින් ප්‍රධාන වේ. අඛණ්ඩව වසර 22ක් පුරාවට අතුරුදහන් වූවන් සමරා මෙම සැමරුම් උත්සවය දියත්ව ඇති අතර පසුගිය වසර 2ක කාලය තුළදී උතුරු සහ නැගෙනහිර ප්‍රදේශවල අතුරුදහන් වූවන්ගේ පවුල්ද මෙම සැමරුම් උත්සවයට සහභාගී වූහ. මේ අනුව මෙම වාර්ෂික සැමරුම් උත්සවයන් එම අතුරුදහන් වූ පුද්ගලයන් අළලා අතුරුදහන් කරවීමට එරෙහිව නිර්මාණය කර ඇති අතුරුදහන් වූවන්ගේ ස්මාරකයක මෙම අධ්‍යයනයේදී එයට අදාළ අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය වශයෙන් හඳුනාගැනිණි.

01.3. නියැදිය

මෙම අධ්‍යයනයේ නියැදිය වූයේ ඔක්තෝම්බර් මස 27 වන දින සිදුව, රද්දොලුව මංසන්ධියේ පවත්වා ඇති අතුරුදහන්වූවන් සැමරීමේ උත්සවයට සහභාගිව ඇති පුද්ගලයන්ය. කොළඹ, ගම්පහ, කළුතර, මහනුවර, ගාල්ල, මාතර සහ මන්නාරම යන දිස්ත්‍රික්කවලින් තෝරාගත් මෙම උත්සවයට සහභාගි වූ පුද්ගලයන් 50 ක් පමණ මෙම නියැදියට අයත් වූ අතර ඔවුන් තෝරාගනු ලැබුවේ කාණ්ඩ හතරක් යටතේය.

1. අතුරුදහන් වූ පුද්ගලයන්ගේ දෙමාපියන්
2. අතුරුදහන් කරවීම් සහ මානව හිමිකම් කඩකිරීම්වලට එරෙහිව කටයුතු කරන පුස්‍ය පක්‍ෂය, රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවල නිලධාරීන් සහ දේශපාලඥයන්
3. මානව හිමිකම් ක්‍රියාධරයන්
4. මෙම සැමරුම් සංවිධානය කරන රයිට් ටු ලයිෆ් මානව හිමිකම් මධ්‍යස්ථානයේ (Right to life) නිලධාරීන්

මෙම සෑම පුද්ගලයෙක්ම අවස්ථා දෙකකට වැඩි ගණනක් මෙම සැමරුම් උත්සවයට සහභාගි වී ඇති අතර මෙම නියැදියෙන් කිපදෙනෙක් ආරම්භයේ සිට අද දක්වාම මෙම සැමරුම් උත්සවයට අඛණ්ඩව සහභාගි වී ඇත. එමෙන්ම මෙම නියැදියට මෙම සැමරුම් උත්සවයට පෙරදී පැමිණ පසුව පැමිණීම අතහල පිරිස් ද තෝරාගෙන ඇත්තේ මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණුවලට එයද අදාල බැවිනි.

එමෙන්ම මෙම නියැදියට පුස්‍ය පක්‍ෂය, අතුරුදහන්වීමට ලක් වූ පුද්ගලයන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන්, දේශපාලඥයන්, රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවල නිලධාරීන්, වෘත්තීයවේදීන්, මානව හිමිකම් ක්‍රියාධරයන්, ජනමාධ්‍යවේදීන්, රයිට් ටු ලයිෆ් මානව. (Right to life) මානව හිමිකම් මධ්‍යස්ථානයේ නිලධාරීන් සහ මෙම උත්සවයට සහභාගි වූ නිතවතුන් ආදී වශයෙන් විවිධ ස්ථරවලට අයත් පුද්ගලයන් පිරිසක් සිටින බව දැක්විය හැකිය. විවිධ ස්ථරවල සිටින ඔවුන්ගෙන් මෙම උත්සවය පිළිබඳවත්, එහි වැදගත්කම, ඉන් සිදුවන බලපෑම සහ වෙනස් වියයුතු අංශ පිළිබඳව බොහෝ තොරතුරු රාශියක් මෙම පර්යේෂණයට අනාවරණය කරගත හැකිවිය.

දත්ත රැස් කිරීම

මෙම අධ්‍යයනය තුළ ප්‍රමාණාත්මක දත්ත සහ ගුණාත්මක දත්ත යන අංශ දෙකෙන්ම දත්ත රැස් කිරීම සිදු වූ අතර ගුණාත්මක දත්ත කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමුවිය. දත්ත රැස් කිරීම සඳහා පහත ක්‍රමවේද යොදාගැනීම පැවතුණි.

❖ ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කිරීම

➤ ප්‍රශ්නාවලිය

ප්‍රමාණාත්මක දත්ත ලබාගැනීමට ප්‍රශ්නාවලිය භාවිත කෙරිණි. මූලික තොරතුරු ලබාගැනීම මෙම ප්‍රශ්නාවලිය මගින් සිදුවිය.

➤ සම්මුඛ සාකච්ඡා

ගුණාත්මක දත්ත රැස්කර ගැනීමට ප්‍රධාන වශයෙන් අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමය යොදාගැනීම සිදුවිය. (Semi Structured Interviews) මෙම සැමරුම් උත්සවය පිළිබඳ අදහස්, එහි වැදගත්කම, වෙනස් වියයුතු අංශ, එහි සමාජ බලපෑම් සහ මේ පිළිබඳ පොදු අදහස් සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමය මගින් තොරතුරු ලබාගැනීම සිදුවිය.

නියැදියට අදාළ වූ අතුරුදහන් වූ පුද්ගලයන්ගේ දෙමාපියන්, අතුරුදහන් කරවීම් සහ මූලික අයිතිවාසිකම් කඩකිරීම්වලට එරෙහිව කටයුතු කරන පූජ්‍ය පක්ෂය, නීතිඥයන්, මානව හිමිකම් ක්‍රියාධාරයන්, වෙනත් රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවල නිලධාරීන් සහ මෙම සැමරුම සංවිධානය කරන .රයිට් ටු ලයිෆ් මානව. සංවිධානයේ නිලධාරීන්ගෙන් මෙම ප්‍රශ්නාවලිය සහ සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් තොරතුරු ලබාගැනීම සිදුවිය.

➤ ප්‍රත්‍යයීක අධ්‍යයනය (Case Studies)

සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ ප්‍රශ්නාවලිය මගින් ලබාගත් තොරතුරුවල සත්‍යතාව සහ ගුණාත්මක බව තහවුරු කරගැනීම සඳහා ප්‍රත්‍යයීක අධ්‍යයනය සිදුකෙරිණි. අතුරුදහන් වූවන් සමරා සිදුකෙරෙන ඔක්තෝම්බර් 27 සැමරුම් උත්සවයන්, අතුරුදහන් කරවීම් කෙරෙහි එහි බලපෑමත්, මෙම සැමරුම් උත්සවයට සහභාගී වන පුද්ගලයන් සහ සහභාගීවීම අත්හළු පුද්ගලයන්ගේ මතවාද හඳුනාගැනීමට ප්‍රත්‍යයීක අධ්‍යයනයන් යොදාගැනීම සිදුවිය.

❖ ද්විතීක දත්ත රැස්කිරීම

අතුරුදහන් කරවීම්, ඒ පිළිබඳ ලෝකයේ මතවාද, අතුරුදහන් කරවීම් අළලා රචනා වී ඇති තොරතුරු ආදී වශයෙන් ඒ ආශ්‍රිතව නිර්මාණය වී ඇති සාහිත්‍යමය තොරතුරු පරිශීලනය කරවීම මෙහිදී සිදුවිය.

- අතුරුදහන්වීම් පිළිබඳ ප්‍රකාශිත ග්‍රන්ථ
- අන්තර්ජාල ලිපි
- සඟරා
- එකී කාලවකවානුවට අදාළව ලියවී ඇති දේශපාලන කෘති

❖ දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම

මෙම පර්යේෂණය තුළ ප්‍රමාණාත්මක දත්ත සහ ගුණාත්මක දත්ත යන දෙවර්ගයෙන්ම දත්ත ලබාගැනීම පැවති අතර ගුණාත්මක දත්ත කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු විය. එම දත්ත විස්තරාත්මකව විශ්ලේෂණය කිරීම සිදුවිය.

❖ පර්යේෂණයේ ගැටලු සහ සීමාකම්

මෙම පර්යේෂණය තුළ පැවති ප්‍රධාන ගැටළුව වූයේ පුද්ගලයන් හමුවී සාකච්ඡා සඳහා දින වෙන් කරගැනීම ඉතාමත් අසීරු වීමයි. අවශ්‍ය තොරතුරු ලබාගැනීම සඳහා වැඩි කාලයක් ගතවීමද ඒ නිසාම සිදුවිය. ඔවුන් බොහෝ විට කාර්යබහුල වීම මත හමුවීම් කල් දැම්ම, සම්බන්ධ කරගැනීමේ දුෂ්කරතාවයන්ට මුහුණ දීමට සිදුවීම ආදී තත්ත්වයන්ද ඇති විය.

එසේම දෙමාපියන්, පවුලේ ඥාතීන් හමුව පර්යේෂණයට අවශ්‍ය තොරතුරු ලබාගැනීමට යාමේදී ඇතැම් අය පැරණි සිදුවීම් මතක් කරමින් ඇඬීම ආදී තත්ත්වයන් මත ඉතාමත් අපහසුතාවයන්ට මුහුණපෑමට ද සිදුවිය.

තවද ඇතැම් පුද්ගලයන් හමුව කතා කිරීමට ද අකමැති වූ අතර තොරතුරු ලබාදීමට ඇති අකමැත්තත්, කාලයත් සමග මෙම සිදුවීම අමතක කර තිබීමත් ඊට හේතු වී ඇත. එසේම මෙම සැමරුමට සහභාගිවීම අතහැර පුද්ගලයන් කාලයක් ගතවූ සිදුවීම් දැන් සොයාබලන්නේ මන්ද යන ප්‍රශ්නයත්, ඒවා සොයාබැලීමෙන් කිසිදු ප්‍රයෝජනයක් නොමැති බවත් දක්වා සිටියහ.

එසේම සමහර පුද්ගලයන්ගේ අදහස වූයේ මේ පිළිබඳව පර්යේෂණ කිරීම, සොයාබැලීම, මෙම සැමරුම හරහා ඉතිහාසයේ එවැනි සිදුවීම් සිදු වූ බව අමතක නොකිරීම, එමගින් පුද්ගලයන් දැනුවත් කිරීම ආදිය සිදුකළ යුතු කාර්යයක් බවයි.

එසේම තොරතුරු ලබාගැනීමේදී යම් යම් සීමාකම්ද ඇතිව තොරතුරු ලබාගැනීම සිදුවිය. විශේෂයෙන්ම මේ හරහා යම් යම් ආධාර පදනම්වද යන්න පිළිබඳව අතුරුදහන් වූවන්ගේ පවුල්වල ඥාතීන් විසින් විමසන ලදී. බොහෝ දෙනා ඒ අදහස තුළ සිට තම පෞද්ගලික දුක්ගැහවිලිද ප්‍රකාශ කර සිටියහ.

එසේම මෙම සැමරුමට අදාළව අතුරුදහන් කරවීම් සිදුවූයේ 1987 - 1989 කාල වකවානුවේ බවත් එය දේශප්‍රේමීන්ගේ සැමරුමක් බවත් උතුරු නැගෙනහිර අතුරුදහන් කරවීම් මෙම සැමරුම හා සම්බන්ධ කරගෙන නොපැවැත්විය යුතු බවත් ඇතැම් අයගේ අදහස විය. ඒ අදහස මත පිහිටා ඔවුන් විසින් තොරතුරු ලබාදීම සිදු වූ අතර තවත් පුද්ගලයන්ගේ අදහස වූයේ මෙම සැමරුම් දිගින් දිගටම පැවැත්වීමේ අවශ්‍යතාවක් වර්තමානය වන විට නොමැති බවයි.

කෙසේ වුවත් ඉහත ගැටළු සහ සීමාකම්වලට මුහුණ දෙමින් ඒවා මඟහරවාගෙන ඉතාමත් හොඳින් මෙම අධ්‍යයනය සිදු කිරීමට හැකි වූ බව මෙහිලා සඳහන් කළ හැකිය.

තෙවන පරිච්ඡේදය

ලෝකයේ සිදු වී ඇති අතුරුදහන්වීම් සහ ස්මාරක ගොඩනැංවීම්

ලෝක ඉතිහාසයේ දේශපාලනය තුළ පැවති අර්බුධකාරී වාතාවරණයන් සමයෙහි පුද්ගලයන්ගේ මූලික අයිතිවාසිකම් ඉතාමත් දරුණු අන්දමින් බර්බනසට ලක් වූ බව හඳුනාගත හැකිය. රටවල් අහසාන්තර සහ බාහිර ගැටුම්වලදී මිනීමැරුම්, වධහිංසා, සමූල ඝාතන, සිරගත කිරීම්, පිටුවහල් කිරීම් මෙන් ම අතුරුදහන් කරවීම් ද සිදුව ඇති බව පෙනේ.

ඉහත දැක්වූ මූලික අයිතිවාසිකම් කඩවීම් අතුරින් අතුරුදහන් කරවීම් ද ඉතාමත් බේදනීය අයුරින් සමස්ත ඉතිහාසය පුරාම සිදුව ඇති බව පෙනේ. අතුරුදහන්වූ තැනැත්තා පමණක් නොව ඔහුගේ පවුල, අනෙකුත් හිතමිත්‍රයන් ආදී සියල්ලන්ම මේ තත්ත්වය මත වින්දිතයන් (සිසපඵසපි)බවට පත්වන බව දැක්විය හැකි ය. එකී තැනැත්තා ජීවත්ව සිටිය ද නැතිනම් මියගොස් ද යනුවෙන් දැනගැනීමට ඇති අවස්ථාව මෙන්ම අයිතිය ද ඔවුන්ට අහිමිව ඇත. මරණයට පත්වූ අයෙක් වෙනුවෙන් අන් පුද්ගලයන් ඒ අවස්ථාවේදී මුහුණ දෙන ස්වභාවික තත්ත්වය වන්නේ එකී පුද්ගලයා නැත සිහිපත් කිරීමට කළ හැකි කාර්යයන් කිරීමයි. වළ දැමූ ස්ථානයේ සිහිවටනයක් ගොඩනැංවීම, දනය දීම, එම පුද්ගලයා වෙනුවෙන් ආගමික වතාවත් ඉටු කිරීම ආදී කාර්යයන් සිදු කිරීමයි. නමුත් අතුරුදහන්වූ අයෙක් වෙනුවෙන් එවැනි සුවිශේෂී ස්ථානයක් නොමැත. එම පුද්ගලයා මිය ගියා දැයි නොදැන අනෙකුත් වතාවත් සිදු කළ නොහැක.

ඉහත සාධකය නිසාම ලෝක ඉතිහාසයේ අතුරුදහන්කරවීම් සිදු වූ අවස්ථාවල එකී අතුරුදහන්කරවීම් සිහිපත් කිරීම පිණිස පොදු ස්ථානවල ඔවුන් වෙනුවෙන් සිහිවටන ගොඩනැංවීමට හෙවත් ස්මාරකයන් නිර්මාණය කර ඇත. එම පුද්ගලයන් අතුරුදහන් වූ පසු ඔවුන් මියගිය දිනය, ස්ථානය නොදැනීම මත මෙවැනි පොදු ස්මාරක ගොඩනංවා ඔවුන් සිහිපත් කිරීම සිදු කරයි. මෙම ස්මාරක සහ සිහිවටන ගොඩනැංවීමේ ප්‍රධාන අභිලාෂය වී ඇත්තේ ද ඒ වෙනුවෙන් පොදු ජාතික සැමරුම් දිනයක් පවත්වන්නේ ද මෙවැනි බේදනීය සිදුවීම් ඉතිහාසයේ සිදු වූ බව සිහිපත් කිරීමටත් නැවත එවැනි සිදුවීම් සිදුවීම වැළැක්වීමට ජීවත්ව සිටින පුද්ගලයන් විසින් කටයුතු කළ යුතු බව දැක්වීමටත් ය. මෙම පරමාර්ථය මත ලෝක ඉතිහාසයේ සිදුවූ අතුරුදහන්කරවීම්වලදී එම රටවල ස්මාරක නිර්මාණය කිරීමේ සංකල්පය බිහි වූ අතර සැමරුම් උළෙලවල් ද ඒ හා සමගාමීව නිර්මාණය විය. මේවා එකී රටවල ඇතැම්විට ජාතික ශෝක දිනයන් මෙන් ම පොදුවේ ජාතික සැමරුම් දිනයන්, සුවිශේෂී දිනයන් ලෙස රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ඇතිව පවත්වන බව හඳුනාගත හැකිය.

රුසියාව, ජර්මනිය, ආර්ජන්ටිනාව, චිලී, දකුණු කොරියාව, එල් සැල්වදෝරය, ඉරාකය, ශ්‍රී ලංකාව ආදී රටවල අතුරුදහන්වීම් බහුල වශයෙන් සිදුවූ රටවල් ලෙසට ද ඒ පිලිබඳ සැමරුම් සහ ස්මාරක නිර්මාණය කර ඇති රටවල් ලෙසට ද දැක්විය හැකිය.

ආජන්ටිනාවේ 1976 වසරේ පටන් පැවති හමුදා ආඥාදායී පාලනය මත (එසකසඒරහ වමබඵ) පුද්ගලයන් 50000කට ආසන්න පිරිසක් අතුරුදහන් විය. මෙය ඈරළහ උර යනුවෙන් හඳුන්වන අතර සමාජවාදී, සුභසාධනවාදී සහ ඒ පිලිබඳ අදහස් දරණ, පැවති කෲර හමුදා පාලනය විවේචනය කරන ඕනෑම අයෙකුට හිමි වූ දඬුවම විය. මෙකළ බොහෝ තරුණයන් පැවති පාලනයට එරෙහිව කරලි ගැසූ අතර ඔවුන්ට ඇති වූ ඉරණම වූයේ මරණය සහ අතුරුදහන්කරවීමයි. ඉතාමත් අහිරහස් අන්දමින් පුද්ගලයන් අතුරුදහන් වූ අතර එම තත්ත්වයෙන් බොහෝ පීඩාවට පත් වූ මව්වරුන් ආජන්ටිනාවේ Plaza De Mayo නම් ස්ථානයට තම දරුවන්ගේ ඡායාරූපයක් රැගෙන පැමිණ එක් මොහොතක් ඉතා හිඟඬව සිටිමින් එකී ඡායාරූප ප්‍රදර්ශනය කරමින් ඔවුන් සහ ඔවුන්ගේ දරුවන්ට පැවති කෲර හමුදා පාලනයෙන් අත්

වූ ඉරණම දැක්වූහ. 1980 න් පසුව ආජන්ටිනාව නැවතත් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී දේශපාලන ප්‍රවාහයට පත්වීමත් සමඟ ම එකී මවිචරණට යම් අයුරක සාධාරණයක් ඉටු කරමින් අතුරුදහන්වීම්වලට එරෙහිව ආන්තර්ජාතික හිතීන් ආර්ජන්ටිනාව තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීම ඇරඹුණු අතර එකී අතුරුදහන්වූ පුද්ගලයන් සමරා ස්මාරක ගොඩනැංවීමටත් ජනතාවගේ සිත් සුවපත් කිරීමටත් විවිධ වැඩසටහන් දියත් කරනු බව පෙනේ.

1973 දී විලියම් බලයට පත්වූ ඔගස්ටෝ පිනෝචේ සමාජවාදී පාලන තන්ත්‍රයට එරෙහිවූ තවත් හමුදා ආඥාදායක පාලකයෙකි. ඔහුගේ ඒකාධිපති පාලනයට එරෙහිවූ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී මිනිසුන්ට අත් වූ ඉරණම වූයේ ද අතුරුදහන්කරවීම සහ මරණයයි. ඔහු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී දේශපාලන ප්‍රවාහයෙන් අත්වූ පුද්ගලයෙක් වූ අතර සාමාන්‍ය වැසියන් 30000 කට අධික ප්‍රමාණයක් අධික ලෙස වධහිංසාවන්ට සහ අනෙකුත් හිංසනයට ලක්වූ අතර 3000 කට අධික ප්‍රමාණයක් ඔහුගේ පාලන සමයෙහි අතුරුදහන් විය. පැවති පාලනයට එරෙහිව අඛණ්ඩව ගෙන ගිය අරගලවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස විලි රාජ්‍යයේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ස්ථාපිත වූ අතර අතුරුදහන්කරවීම් ඇතුළු අනෙකුත් මානව හිමිකම් උල්ලංඝනයවීම අවම කිරීමට ද අවස්ථාව සැලසිණි. එකී වාමාංශික අදහස් දැරූ තරුණ ප්‍රජාවගේ බලාපොරොත්තු ඉන්.මල්වල ගැනවුණු අතර ඔවුන් ස්මරණය කරමින් විලියම් අද ද සැමරුම් උත්සව පැවත්වේ.

දකුණු කොරියාවේ ක්වන්ජු (Kwangju uprising) නැගීම ද මානව අයිතිවාසිකම් ඉතිහාසයේ බේදනීය සිදුවීමක් සටහන් කළ, එමෙන් ම මානව අයිතිවාසිකම් ක්ෂේත්‍රය තුළ දැවැන්ත ජයග්‍රහණයන් ලබාගත් සිදුවීමක් ලෙසට ද දැක්විය හැකිය.

1980 මැයි මස 18 වන දින පැවති හමුදා මාර්ෂල් හිතියට එරෙහිව දකුණු කොරියාවේ සියොල් නගරයට ලක්ෂයටකට ආසන්න පිරිසක් එක් වූ අතර පැවති ඒකාධිපති පාලන රෙජිමයෙන් නිදහස්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය හිමිකර ගැනීම ඔවුන්ගේ අපේක්ෂාව විය. මෙහිදී ක්වන්ජු දේශය අල්ලා ගැනීමට පැවති කැරැල්ලේදී එම ප්‍රදේශයේ ජීවත්වූ පුද්ගලයන් එම හමුදාවට එරෙහිව සටන් වැදුණු අතර තරුණයන් 160ක් පමණ හමුදාවට යටත් නොවී එම කැරැල්ලට නායකත්වය දුන්හ. එම ඒකාධිපති හමුදාව විසින් තරුණයන් බොහෝ ගණනක් මරා දැමුණු අතර තවත් පිරිසක් අතුරුදහන් කළහ. මෙම හමුදාවට යටත්වීමෙන් රටට යටත් වන බවත් මෙයට එරෙහිව සටන් වැදීම තුළ රටම මෙම පාලනයට එරෙහිව කරගත හැකි බව දැක්වූ මෙම තරුණයන් තම දිවිය ඒ සඳහා පූජා කළහ. මෙම තරුණ නැගීම සමඟ රට පුරා මිනිසුන් මෙම මිලිටරිවාදයට එරෙහිව ප්‍රතික්‍රියා කළ අතර ඒකාධිපතිවාදී හමුදාපාලනය දකුණු කොරියාවෙන් තුරන් කිරීමට සමත් වූහ. අද වන විට ලොව හොඳම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රටක් බවට පත්වීමේ හැකියාව දකුණු කොරියාවට ලැබී ඇති අතර එදින ක්වන්ජු සටනින් දිවි පිදූ, අතුරුදහන් කරනු තරුණ පිරිස සිහිකරමින් ක්වන්ජු ස්මාරකය ගොඩනැංවූ අතර මැයි 18 වන දින එම තරුණයන් සිහිපත් කරමින් සැමරුම් උත්සව ද සංවිධානය කෙරේ. මෙම දිනය රජයේ නිවාඩු දිනයක් බවට පත් කර එය පොදු ජන දිනයක් ලෙසත් මානව අයිතිවාසිකම් වෙනුවෙන් කැප කරන ලද දිනයක් ලෙසටත් එම රටේ ජනතාව විසින් සැමරුම් පවත්වන බව ද දැක්විය හැකිය.

මෙලෙස ලෝකයේ අතුරුදහන්කරවීම් සහ මානව අයිතිවාසිකම් කඩවීම්වලට එරෙහිව මිනිසුන් විසින් අරගලයන් දියත් කර ඇති අතර මෙම සැමරුම් දින ජාතික සැමරුම් බවට පත්කර ඒවා පවත්වාගෙන යන්නේ සිදුවූ සිදුවීම් සිහිගැන්වීමටත්, නැවත ඒවා සිදුවීම වැළැක්වීමටත්, ඒ පිලිබඳ මහජනතාවගේ නිරන්තර අවධානය ලබා දෙමින් තම අයිතිවාසිකම් සහ අනෙකාගේ අයිතිවාසිකම් වෙනුවෙන් හඬක් නැගීමටත් බව මෙහිලා සඳහන් කළ හැකිය.

සිවිචන පරිච්ඡේදය

අතුරුදහන්කරවීම් පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකාවේ
සැමරුම සහ ස්මාරකය

ශ්‍රී ලංකාවේ 1971 දී සහ 1987 - 1989 කාල වකවානුව තුළ තරුණ කැරලි සිදු වූ අතර 1971ට සාපේක්ෂව 1987 - 1989 කාල වකවානුව තුළ තරුණයන් දැඩි ලෙස මර්දනය කරමින් ඔවුන් සංභාරය කිරීම සිදු විය. තරුණයන් කෲර වධබන්ධනවලට ලක් කරමින් මරා දැමීමෙන් පමණක් නොහැරවී ඔවුන් අතුරුදහන් කරවීම සිදු විය. මෙහි ඉතා බේදනීය සිදුවීම් වන්නේ ඔවුන්ට සිදු වූයේ කුමක් ද යන්න ගැන කීමට, එහි වගකීම භාර ගැනීමට කෙනෙක් නොවීමයි. ලෝකයේ අන් රටවල මෙවැනි අවස්ථාවන් සිදු වූ පසු මහජනතාව පෙරමුණගත් අතර මෙවැනි තත්ත්වයක් නැවත ඇති නොවීමට ඔවුන් විසින් කටයුතු දියත් කළ බව හඳුනාගත හැකිය. එය පක්ෂ දේශපාලනයට එනා ගිය ප්‍රතිපත්තිමය සහ අයිතිවාසිකම්වලට ප්‍රමුඛත්වය ලබා දෙන තත්ත්වයක් තුළ නිර්මාණය වූ පාලන රටාවන් විය. දේශපාලනය, පක්ෂවල ප්‍රතිපත්ති, වගකීම සහ වගවීම, ප්‍රතිසංධානය, නැවත මෙවැනි තත්ත්වයක් ඇති වීම වැළැක්වීම සඳහා ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ගයන්ට යොමු වීම, වැරදිකරුවන්ට දඬුවම් දීම, ඒ පිළිබඳ සැමරුම් ස්මාරක ගොඩනංවා සමාජ කටිකාවතක් නිර්මාණය කිරීම, වඩාත් ප්‍රශස්ත අයිතිවාසිකම් ලබා දෙන, ඒවා සුරක්ෂිත කරලන යන්ත්‍රණයකට යොමු වීම ආදී වශයෙන් වඩා යහපත් සමාජ තත්ත්වයක් එවැනි සිදුවීම්කින් පසුව අන් රටවල නිර්මාණය වූ අතර ලංකාවේ තත්ත්වය මීට හාත්පසින්ම වෙනස් විය.

මෙවැනි දරුණු අන්දමේ සිදුවීම්කින් පසුව වුවද දේශපාලන පක්ෂ මාරු වී බලයට පත්වුවද ඔවුන්ගේ ප්‍රතිපත්තිමය වෙනසක් දක්නට නොලැබිණි. පැවති වාතාවරණය බලයට ඒමට අවියක් කරගත්තා මස එයට හිසි විසඳුම් හෝ ඒ පිළිබඳ නීතිරීති සම්පාදනය කරමින් වැරදිකරුවාට දඬුවම් දීමක් හෝ එයට අදාල විසඳුම් කිසිවක් ඇති නොවූ බව හඳුනාගත හැකිය. එසේම ජාතික මට්ටමින් ඒ පිළිබඳ සැමරුමක් හෝ ස්මාරක ගොඩනැංවීමක් ද සිදු නොවූ අතර ඉන් ඇති වූ ප්‍රතිඵලය වූයේ අද වන විට ද, මේ මොහොත වන විට ද ශ්‍රී ලංකාව තුළ අතුරුදහන් කරවීම් දිගින් දිගටම පවතින දේශපාලන ක්‍රමය සහ එහි අධිපත්‍යයට එරෙහි වන්නන් කෙරෙහි බලපැවැත්වීමයි.

1980 දශකයේදී නව සම සමාජ පක්ෂය සමඟ සම්බන්ධව සිටි පෙරියමුල්ලේ තරුණ තරුණියන් කිහිප දෙනකු විසින් වෙළඳකලාපයේ තරුණ තරුණියන්ගේ නිර්මාණ ආදිය පළ කරමින් 'කලාපයේ අපි' යනුවෙන් සඟරාවක් එළිදැක් වීමට කටයුතු කළහ. මෙකළ ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඇති වූණු බරපතල තරුණ කැරලිකාර විප්ලවයට සම්බන්ධ වී හෝ සම්බන්ධ නොවී සිටි වෙළඳ කලාපයේ රැකියාව කළ බොහෝ තරුණ තරුණියන් අතුරුදහන්වීමට ලක්වූ අතර කලාපයේ අපි සංවිධානය එම තරුණ තරුණියන්ගේ අයිතිවාසිකම් වෙනුවෙන් කටයුතු කළහ. සටන් වැදුණහ. වෙළඳ කලාපයේ තරුණ තරුණියන්ගේ අයිතිවාසිකම් වෙනුවෙන් හඬක් නැගූ කම්කරු නායකු වූ එච්.එම්. රංජිත් සහ ඔහුගේ නීති උපදේශක ලෙස කටයුතු කළ එම්. ලයනල් යන දෙදෙනා පැහැරගෙන ගොස් සිදුව රද්දෙළුව මන්සන්දියේදී ඝාතනය කර පුළුස්සා දමා තිබිණි. ඝාතනය කර පුළුස්සා දමන ලද රංජිත්ගේ පෙම්වතිය වූ ජයන්ති දන්දෙනිය යන තරුණියන් එවකට නව සම සමාජ පක්ෂයට සම්බන්ධව සිටි මානව හිමිකම් ක්‍රියාධරයකු වූ බ්‍රිටෝ ප්‍රනාන්දු මහතා එක්ව සංවිධානය වී අතුරුදහන්වීමට ලක්වූ වෙළඳ කලාපයේ කම්කරුවන් වෙනුවෙන් සහ ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කය තුළ අතුරුදහන් වූවන් වෙනුවෙන් සක්‍රීය ක්‍රියාකාරීත්වයක් ඉටු කිරීම ආරම්භ කළහ.

මෙම පැහැරගෙන යාම සහ ඝාතන කිරීම් නිමිතිකොටගෙන බලහත්කාරයෙන් පැහැරගෙන යාම සාපරාධී අපරාධයක් බවත්, එවැන්නක් යළි සිදුවීමට ඉඩ නොතැබීම සමාජ වගකීමක් බවත් සපරි කරමින් 1991 ඔක්තෝබර් 27 වන දා 17 දෙනකුගෙන් යුත් කණ්ඩායමක් සිදුව රද්දෙළුව මන්සන්දියට එක්ව ආගමික වනාවත් සිදු කරමින් පැහැරගෙන ගොස් අතුරුදහන් කළ පුද්ගලයන් සිහි කිරීම අරඹනු ලැබිණි. 1992 ඔක්තෝබර් මස 27 වන දින එම ස්ථානයේදීම මෙම දෙවන සැමරුම් උත්සවය පැවති අතර ආගමික පූජකවරුන්, දේශපාලකයන්, අතුරුදහන්වුවන්ගේ පවුල්වල ශ්‍රේණි මෙන්ම සිවිල් සංවිධාන සහ මානව හිමිකම් ක්‍රියාධාරයන් ඇතුළු 1000කට අධික සංඛ්‍යාවක් එයට සහභාගී විය. ‘‘මහජන විනිශ්චය සභාව’’ යනුවෙන් ඔවුන් ‘කලාපයේ අපි’ යන සංවිධානය තුළ සංවිධානාත්මක ව්‍යාපාරයක් ලෙස කටයුතු කළ අතර ඉල්ලීම් 5ක් සමඟ අතුරුදහන්වුවන් සැමරීමට මෙහිදී කටයුතු කළහ.

මෙයින් අරුම අතුරුදහන්වුවන් අනුස්මරණය කිරීම අතුරුදහන්වුවන්ගේ ශ්‍රේණි එකතුව සංවිධානාත්මකව වාර්ෂිකව පවත්වන ලද්දේ ‘අතුරුදහන්වුවන්ගේ පවුල් එකතුව’ නමින් සංවිධානයක් වීමෙනි. මිය ගිය දිනයක්, මියගිය ස්ථානයක්, සොහොනක් හෝ අවමංගලයය උත්සවයක් නොමැතිව අතුරුදහන් වූ ශ්‍රී ලාංකිකයන් 60000 ක් වෙනුවෙන් එදා පටන් අද දක්වා ඔක්තෝබර් 27 අතුරුදහන්වුවන් සැමරුම නමින් අඛණ්ඩව මෙම සැමරුම් උත්සවය පවත්වනු ලබයි.

අතුරුදහන්වුවන් වෙනුවෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ඉදි වූ විවෘත සැමරුම් ස්මාරකය වෙනුවෙන් 1999 දෙසැම්බර් මස 10 වන දා සිදුව රද්දෙළුව මංසන්දියේදී මුල්ගල තබනු ලැබීය. ඒ සඳහා හොංකොං නගරය මූලස්ථානය කරගන ‘ආසියානු මානව හිමිකම් කොමිසම’ සහ දකුණු කොරියාවේ ක්වන්ජු නගරයේ ‘මැයි 18 අනුස්මරණ පදනම’ සහයෝගය ලැබිණි. වන්දනාදායක තේනුවර නම් වූ කලාකරුවා විසින් මෙම ස්මාරකය ගොඩනැගූ අතර එය 2000 වර්ෂයේ පෙබරවාරි 4 වන දා විවෘත කරනු ලැබුවේ අතුරුදහන්වුවන්ගේ ඡායාරූප එකතුවක් ද සමගිනි. එම ඡායාරූපයන් සහිත කඳුළු බිත්තියෙහි මේ වන විට 700කට ආසන්න අතුරුදහන්වුවන් පිරිසකගේ ඡායාරූප සවිකර ඇත.

ඡායාරූප සහිත මෙම සිහිවටනය ශ්‍රී ලංකාවේ අතුරුදහන්වුවන් අළලා පවතින එකම ස්මාරකය වන අතර රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ඇතිව ඇඹිලිපිටිය ශිෂ්‍යයන් අතුරුදහන්කරවීම අළලා ඉදි වුණු ‘අභිංසකයන්ගේ ආරාමය’ ද රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ඇතිවම ඒ ස්ථානයෙන් කඩා ඉත් කර ඇත.

අතුරුදහන්වුවන්ගේ මතකයන් යටපත් කරන්නට වැයම් කරන පාලකයන් සිටිය හා සිටින යුගයක, එසේම වර්තමානයේ ද නම පාලනය ප්‍රශ්න කරන මිනිසුන් අතුරුදහන්කරවන යුගයක යුක්තිය සහ සාධාරණත්වය පතා පෙළගැසිය යුතු බවත්, මෙම සැමරුම අඛණ්ඩව ම පවත්වාගෙන යා යුතු බවත් පුද්ගල විශ්වාසයයි. අතුරුදහන්වුවන් වෙනුවෙන් පොදු සැමරුමක් නොමැති රටක මෙම සැමරුම ඒකාබද්ධව ජාතික සැමරුමක් ලෙස සිංහල සහ දෙමළ ජනතාවගේ එකතුවෙන් 22 වරටත් පවත්වා ඇත. ශ්‍රී ලංකා ඉතිහාසයේ මෙවැනි බේදනීය සිදුවීමක් සිදු වූ බවටත්, එය ස්මරණය කරමින් නැවත මෙවැනි සිදුවීම් සිදු නොවිය යුතු බවටත් පීචන්ව සිටින පුද්ගලයන් ඒ පිලිබඳව අවධානයෙන් සිටීමත් අතුරුදහන්කරවීම්වලට එරෙහිව අන්තර්ජාතික හිති මෙරට හිති පද්ධතිය තුළ ස්ථාපිත කරමින් නැවත එවැනි අපරාධයක් සිදු වීම වැළැක්විය යුතු බවටත් සපරි කරමින් මෙම සැමරුම අඛණ්ඩව ‘රයිට් ටු ලයිෆ්’ මානව හිමිකම් මධ්‍යස්ථානය හරහා සංවිධානය කරමින් පවත්වාගෙන යන බව මෙහිලා සඳහන් කළ හැකිය.

පස්වනපරිච්ඡේදය

විශ්ලේෂණය

මෙහිදී අධ්‍යයනයට ලක්කරනුයේ ඔක්තෝම්බර් 27 වන දින සැමරුම් උත්සවයට සහභාගිවන 1987-1989 කාලවකවානුව තුළ අතුරුදහන්වීමට ලක්වූ පිරිසගේ පවුල්වල සාමාජිකයන්, මෙම උත්සවයට සහභාගි වී පසුව එය අත්හළ පවුල්වල සාමාජිකයන් මෙම උත්සවයට සහභාගිවන වෙනත් රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවල ක්‍රියාකාරකයන්, දේශපාලකයන්, මානව හිමිකම් ක්‍රියාකාරකයන්, මෙම සැමරුමට අඛණ්ඩව සහභාගි වූ පුද්ගලයන්, අතුරුදහන්වූවන්ගේ පවුල් එකතුව සහ රයිට් ටු ලයිෆ් මානව හිමිකම් ක්‍රියාකාරකයන්ගෙන් ලබාගත් තොරතුරු විශ්ලේෂණයට ලක්කිරීමයි.

මෙහිදී මෙම අධ්‍යයනයට ලක් කළ පුද්ගලයන් 50 දෙනාගෙන් ලබාගත් තොරතුරු පොදුවේ විශ්ලේෂණයට ලක්කරන අතර එය කොටස් දෙකකින් සමන්විතය. පළමුවෙන් ඔක්තෝම්බර් 27 දින අතුරුදහන්වූවන් පිළිබඳ සැමරුම කොතරම්දුරට වැදගත් ද යන්නත් එහි බලපෑමක් පවතිනවාද යන්නත් විග්‍රහයට ලක්කෙරේ. දෙවනුව මෙම සැමරුම් උත්සවය දිගටම පවත්වාගෙන යා යුතුද නැති ද සහ එයට දක්වන ලද හේතු පිළිබඳව අවධානය දැක්වේ. මෙහිදී දැක්විය යුතු තවත් කරුණක් වන්නේ මෙම කොටස් දෙකට පක්ෂව සහ විපක්ෂව දැක්වූ අදහස් වෙන් වෙන් වශයෙන් ගෙන සම්මුඛ සාකච්ඡා ඇසුරින් ලබාගත් තොරතුරු මෙහිදී සාකච්ඡාවට බඳුන් වීමයි.

පැමිණීම අත්හල වින්දින පවුල්වල සාමාජිකයන් අතර ද කාන්තා පාර්ශවය බහුලවන අතර මෙම සැමරීමට දිගින් දිගටම සහභාගිවීමෙන් කළ හැකි යමක් නොමැතිවීමත්, කාලය ගතවීමත් සමගම ඔවුන් වෙනුවෙන් කළ හැකි ආගමික වතාවත්, දනය දීම තනිව ඉටු කිරීමට හැකි නිසාත්, අසනීප තත්ත්වය මත සහභාගිවීමට නොහැකි බව දක්වා සිටියහ. මෙම සැමරුම් උත්සවය පවත්වන පොදු දැන ද මෙයට වින්දින පවුල්වල සාමාජිකයන් සහභාගිවීම අඛණ්ඩවම සිදුවීමට බලපා ඇති කරුණකි.

එමෙන්ම පැමිණීම අත්හළ පුද්ගලයකු ප්‍රකාශ කර සිටියේ 1987-1989 කාල වකවානුව තුළ අතුරුදහන්කරවීමවලට සම්බන්ධ වූ දේශපාලන පක්ෂ නියෝජිතයන් මෙම උත්සවයට සහභාගිවීම මත ඇතිවූ මතභේදවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස තමා මෙම උත්සවයට සහභාගිවීම අත්හළ බවයි. 1990 දශකයේදී මෙම සැමරුම සඳහා විශාල සහයක් දැක්වූ වර්තමාන ආණ්ඩුවේ අමාත්‍යය ධුරයක් දරණ දේශපාලකයකු දක්වා සිටියේ අතුරුදහන්වීම් සම්බන්ධ මෙවැනි සැමරුම් වර්තමානයට උචිත නොවන බවත් මෑත කාලීනව ශ්‍රී ලංකාව තුළ අතුරුදහන් සිදු නොවූ බවත් ය.

❖ අතුරුදහන්වූ පුද්ගලයන්ගේ ස්වභාවය.

මෙම වින්දින පවුල්වල සාමාජිකයන්ගෙන් ඔවුන්ගේ පවුලේ අතුරුදහන්වූ තැනැත්තා පිළිබඳව විමසීමේදී බොහෝ දෙනාගේ අදහස වූයේ මෙම තරුණයන් ඉතාමත් අභිංසක සහ ඇතැම්විට ජනතා විමුක්ති පෙරමුණේ ක්‍රියාකාරීත්වයට මොහයම් අයුරකින් හෝ සහයක් නොදැක්වූ පිරිසක් බවයි.

පවුල් ගැටුම්, දේශපාලන මත ගැටුම්, වැරදිම් සහ වැරදි තොරතුරු මත මෙම තරණයන් අතුරුදහන්වීමට ලක්වූ බවයි.

එසේම මෙම තරණ පිරිසට පාසල් යන වයසේ සිසුන්, රැකියාවක් කරමින් සිටින ලද තරණයන්, රැකියා විරහිතව සිටි තරණයන් ආදී වශයෙන් පිරිසක් අයත්ව සිටි අතර බොහෝ දෙනා සාමාන්‍යය පවුල්වලට අයත්/ එමෙන්ම ස්වයං රැකියා හෝ රජයේ රැකියාවල නිරතව සිටි තරණයන් වීම ද විශේෂත්වයකි. ඔවුන් නිර්දෝෂී පුද්ගලයන් බව බොහෝ දෙනාගේ පාහේ අදහස විය. ජනතා විමුක්ති පෙරමුණේ ඒ සමයේ පැවති ක්‍රියාකලාපය ද කීප දෙනකු විසින් විවේචනයට ලක් කරන ලදී.

අතුරුදහන්වීමට ලක්වූ පුද්ගලයා පිළිබඳව අදහස් දැක්වීමේදී පැවති තත්ත්වය ඔවුන්ට පීඩාකාරී සමයක් වූ බවත්, අහිංසක තරණ පීචන අකාලයේ විනාශ වූ බවත් සෑම දෙනාගේ අදහස විය.

❖ සැමරුම් උත්සවය සම්බන්ධ වූ ආකාරය.

මෙම සැමරුමට සහභාගි වන බොහෝ පිරිස ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ මේ පිළිබඳව කටයුතු කළ ජයන්ති දන්දෙණිය මහත්මිය හරහා මෙම සැමරුම පිළිබඳව දැනගෙන ඇත. අතුරුදහන්වූවන්ගේ පවුල් එකතුව හරහා කළ දැනුවත්වීම් සහ ඔවුන් විසින් යවන ලද ලිපි මගින් මෙවැනි උත්සවයක් පවතින බව ඔවුන් විසින් දැනගෙන ඇති අතර එමගින් මෙම උත්සවය සමඟ සම්බන්ධව ඇත.

වින්දිත පවුල්වල සාමාජිකයන් හැරුණුකොට මෙම සැමරුමට සහභාගි වන අනෙක් පුද්ගලයන් මෙම සැමරුම සංවිධානය කරන මානව නිමිකම් මධ්‍යස්ථානයේ රැකියාව කිරීම, එම සංවිධානය සමඟ සම්බන්ධව වැඩ කිරීම, පිළිබඳ අවධානයක් දැක්වූවෙක් නිසා මෙම සැමරුම පිළිබඳව දැනගැනීම හරහා මෙයට මුලදී සහභාගි වී ඇති අතර එතැන් පටන් අඛණ්ඩව මෙම සැමරුමට තම දායකත්වය ලබා දී ඇත.

❖ සැමරුම් උත්සවයට වර්තමානයේ වර්තමානයේ සම්බන්ධ වන ආකාරය.

බොහෝ දෙනෙකුගේ සැමරුම් උත්සවයට වර්තමානයේ සම්බන්ධ වන්නේ තනි තනිවම ය. මෙම උත්සවයෙහි දෙවන පෙළ පරම්පරාවක් නොසිටීමට ද එය හේතු වී තිබේ. එකළ පැවති වාතාවරණය මත පවුලේ අනෙක් දරුවන් ද මෙයට සම්බන්ධ කරගැනීමට ඔවුන් අකමැතිව ඇති අතර මෙවැනි උත්සවයකට සම්බන්ධ වීම පවා ඔවුන්ගේ ජීවිතවලට තර්ජනයක් විය හැකිය යන පදනම මත ද මෙයට ඔවුන් සහභාගි කර නොගෙන ඇති බව පෙනේ.

“අපි අම්මලාව උනන්දු කපේ නැහැ. ඔවුන්ගේ අනෙක් දරුවන්ව මෙනතට කැන්දගෙන එන්න කියල. එක දරුවෙකු අතුරුදහන්වීම මත අනෙක් අයටත් ප්‍රශ්න ඇති වුණොත් තත්ත්වය වඩාත් බරපතල වෙනවානෙ. මේ උත්සවයට ඔවුන්ගේ පවුල්වලින් දෙවන පෙළක් නැති වුණත් කවුරුනරි මේ උත්සව පවත්වාගෙන යයි.”

(බ්‍රේට් ප්‍රනාන්දු මහතා - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

මෙයට ප්‍රතිවිරුද්ධව අදහස් දැක්වූ තම සහෝදරයා අතුරුදහන්වූ පුද්ගලයෝ මෙම උත්සවයට දීර්ඝ වශයෙන් සම්බන්ධව වන අතර ඔහුගේ අදහස වූයේ මෙවැනිනකි.

“මම මගේ දරුවෝ සමඟ මේ සැමරුමට සම්බන්ධ වෙන්නේ ඉතිහාසයේ මොකක්ද උනේ කියල ඒ අයත් දැනගෙන ඉන්න ඕනා නිසා. නැතිනම් මේ පරම්පරාවේ

කවුරුවත් පහුගිය දශක දෙකක කාලයක් ඇතුළේ මේ රටේ මොනවද වුනේ කියන එක දන්නෙ නැති වෙයි.”

(රත්නායක මහතා - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

අයිතිවාසිකම් සම්බන්ධව දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ හඬක් නගන, ඒ වෙනුවෙන් තම දේශපාලන ජීවිතය තුළ ක්‍රියා කරන, අතුරුදහන්වූවන්ගේ මාපිය දූදුරු සංගමය බිහි කිරීමට කටයුතු කළ දේශපාලඥයකු වූ වික්‍රමරාහු කරුණාරත්න මහතා දැක්වූයේ මෙවන් අදහසකි.

“මව්වරු තම දරුවන්, බිරිත්ඳුවරු තම ස්වාමිපුරුෂයන්, දරුවෝ තමාගේ තාත්තාත් වෙනුවෙන් හඬක් නැගිය යුතුයි කියන එක තමා මගේ අදහස. මොකද එහෙම වුනේ නැත්නම් ඔවුන් වෙනුවෙන් හඬක් නගන්නට වෙන කෙනෙක් නැහැ. අයිතිවාසිකමක් උල්ලංඝනයකදී සාධාරණය වෙනුවෙන් මිනිසුන් හඬක් නොනඟීම මත මෙවැනි දේ දීර්ඝකාලීනව පවතින්නේ නැතිව යා හැකියි.”

(වික්‍රමරාහු කරුණාරත්න මහතා - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

මේ අනුව 1987-1989 කාල වකවානුව තුළ සිදු වූ අතුරුදහන්වීම් සමරා මෙම සැමරුම් උත්සවය පැවැත්වූවද මේ සඳහා වින්දිත පවුල්වල පැමිණෙන සාමාජිකයන් පමණක් නොව අන් අය ද සහභාගි කරගත යුතු බවත්, මෙම සැමරුමට තවත් පුද්ගලයන් මානව හිමිකම් සම්බන්ධ කරගෙන මෙය සමාජගත කළ හැකි ආකාරය පිළිබඳව කටයුතු කළ යුතු බවත් අනාවරණය විය.

- ❖ 1987-1989 කාල වකවානුවේ සිදු වූ අතුරුදහන් කරවීම් සහ උතුරු/නැගෙනහිර ප්‍රදේශවල යුද්ධය නිසා සිදුවූ අතුරුදහන් කරවීම් පිළිබඳ අදහස.

1987-1989 කාල වකවානුවේ සිදු වූ අතුරුදහන්කරවීම් දේශප්‍රේමිත්වය මත තරුණයන් හඬක් නැගීම නිසා සිදු වූ බවත්, එහෙත් ඒ සඳහා ඔවුන් විසින් ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ගයන් වැරදි බවත්, ජනතා විමුක්ති පෙරමුණේ දේශපාලනයට සම්බන්ධ නොවී සිටි අභියෝග තරුණයන්ට තම ජීවිතවලින් වන්දි ගෙවීමට සිදු වූ බවත් බොහෝ වින්දිත පවුල්වල සාමාජිකයන්ගේ අදහස විය.

“මගේ පුතා වික්ටර් ලෙනින් මාර්සිංහ. එයා ගුවන්හමුදාවේ සේවය කරල අසනීප තත්ත්වයක් මත බෙහෙත් ගනිමින් සිටියේ. ඒත් ජනතා විමුක්ති පෙරමුණට වෙඩි තියන්න කියලා දන්න කියන අදහසින් සැකපිට තමා පුතාව අරන් ගියේ. එහෙම ප්‍රශ්න කරන්න කියල අරන් ගිය මගේ එකම පුතා තමා මට නැති වුනේ.”

(අැනී නෙරේසා මහත්මිය - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

එසේ රැගෙන ගිය දරුවන් නැවත නොආ බවත්, කාලයාගේ ඇවෑමෙන් ඔවුන් පිළිබඳව සොයා බලා ඔවුන් පිළිබඳ කිසිදු තොරතුරක් නොවූ තැන ඔවුන් සෙවීමේ කටයුතු අත්හළ බවත් බොහෝ වින්දිත පවුල්වල සාමාජිකයන් දැක්වූ අදහස විය. පවුලේ සාමාජිකයන් බොහෝ දෙනෙක් ඔවුන් මිය ගියේ කවදද, කොතැනක ද යන්න නොදැනීම ද මෙහි දී හඳුනාගත හැකි ලක්ෂණයක් විය. එසේ නොවූ අවස්ථාවන් ඇත්තේ ඉතා අල්ප වශයෙනි.

“රංජිත්, ලයනල් දෙන්නව 1989 ඔක්තෝම්බර් 27 වෙනිද සිදුව රද්දෙළුව හන්දියේදී ඝාතනය කරලා පුළුස්සලා දලා තිබුණේ. රංජිත්ගේ සෙරප්පුවකින් තමා එතැන මරාදලා තිබුණේ ඔවුන් දෙන්න කියල අදුරගත්තේ.”

(ජයන්ති දන්දෙණිය මහත්මිය - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

වෙළඳ කලාපයේ කම්කරුවන්ගේ ප්‍රශ්න වෙනුවෙන් හඬක් නැගූ රංජිත් විනාශ කිරීම පාලකයන්ගේ අවශ්‍යතාවය වූ අතර ඒ මත ඔහුව සහ ඔහුගේ නීති උපදේශක වූ ලයනල් නමැත්තාට සානනය කළ බව මෙහිදී මතු වූ අදහස විය. මේ අනුව අතුරුදහන්වීමට ලක්වූ පුද්ගලයන් පැවති පාලන ක්‍රමය විවේචනය කිරීම හෝ ඒ වෙනුවෙන් කටයුතු කිරීම යන අදහසට ඔබ්බෙන් වූ පළිගැනීම් සහ සැකකිරීම් ආදිය මත මෙම තරණයන් අතුරුදහන් වූ බව මෙම වින්දිත පවුල්වල සාමාජිකයන්ගේ අදහස විය. දකුණේ සිදු වූ අතුරුදහන්වීම් පිළිබඳව උතුරේ අතුරුදහන්වීම්වලට ලක්වූ පුද්ගලයන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන්ගෙන් විමසා බැලූ විට ඔවුන්ගේ අදහස වූයේ ඒ පිළිබඳ වැඩි තොරතුරක් තමන් නොදන්නා බවයි. එකල තොරතුරු දැනගැනීමේ මාධ්‍යය සුලභ නොවීමත්, උතුර හා නැගෙනහිර ප්‍රදේශවල යුද්ධය පැවතීමත්, ඒ මත ඇති වූ වාතාවරණයන් මත දකුණේ සමාජයේ සිදු වූ දෑ පිළිබඳව අවධානයක් නොවූ බව ද මෙහිදී මතු වූ අදහස විය.

උතුරේ සහ නැගෙනහිර ප්‍රදේශවල සිදු වූ අතුරුදහන්කරවීම් පිළිබඳව 1987-1989 කාලවකවානුව තුළ අතුරුදහන්වීමට ලක් වූ පුද්ගලයින්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන්ගෙන් විමසා බැලූ විට මතු වූයේ මෙවන් අදහසක් ය.

“අපේ දරුවෝ හරිම අහිංසකයි. මගේ පුතා අතුරුදහන් වූනේ ඉස්කෝලේ ගිනිත් එනකොට. උතුරේ අතුරුදහන්වීම් වුණත් ඒවා උනේ ත්‍රස්තවාදය නිසා. දෙමළ මිනිස්සුන්ට යන්න තමිල්නාඩුව නියනවා. මේක අපේ රට. අපේ දරුවෝයි උතුරයි එකතැනට දලා කතා කරන්න බෑ.”

(ශීලා ගන්තොරුව මහත්මිය - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

“උතුරේ දකුණේ කියල නෑ. අතුරුදහන් වුණේ දරුවෝ. හැම අම්මෙකුටම තමාගේ දරුවා දරුවා මිසක් ත්‍රස්තවාදියෙක් නෙමේ. දරුවෝ එහෙම තැනට පත් වුණේ මේ සමාජයේ වරදක් නිසා.”

(පී. යසෝනාම මහත්මිය - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

1987-1989 අතුරුදහන්කරවීම් පිළිබඳව මානව හිමිකම් ක්‍රියාකාරීන් සහ දේශපාලඥයන් දැක්වූයේ මෙවන් අදහස් ය.

“1987-1989 කාලයේදී රාජ්‍ය පාලනය තිබුණේ යූ.එන්.පී. එකට රාජ්‍ය මර්දනකාරී ක්‍රියා නිසා අහිංසක තරණයන් විනාශ වුණා. අපි අපේ ගෙදර ගොඩක් තරණයන්ට නවාතැන් දීම ඔවුන්ව ආරක්ෂා කළා. උතුරේ තිබුණේ වෙනම ත්‍රස්තවාදයක්. උතුරේ අතුරුදහන්කරවීම්වලට ආණ්ඩුවට ඇඟිල්ල දික් කරන්න බැහැ.”

(අමාත්‍ය ප්‍රසන්න රණතුංග මහතා - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

“1987-1989 ත් උතුර නැගෙනහිර අතුරුදහන්කරවීම් දේශපාලන අතුරුදහන්කරවීම් රාජ්‍ය පාලකයෝ මේවාට සෘජුව ම සම්බන්ධයි. මේවා ඉතිහාසයේ සිද්ධ වුණේ රාජ්‍ය පාලකයේ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිවල දුර්වලකම් නිසා. ඒවගේම තමා 1987-1989 කාලෙ සිද්ධවුණු වැරද්දට නිසි විසඳුම් ලබා නොදීමේ ප්‍රතිවිපාකය සහ දේශපාලනයේ අත්තෝමනිකව බලය භාවිත කිරීම ආදිය නිසා අද වන විට උතුරේත් දකුණේත් තත්ත්වය භයානක වෙලා තියෙනවා. ඒ වගේම තමා ප්‍රශ්නවලට නිසි විසඳුම් නිසි තවම ලැබීම නෑ.”

(චිත්‍රමඩානු කරණාරත්න මහතා - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

ප්‍රසන්න රණතුංග මහතා ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂයෙන් බලයට පැමිණි අතර ඔහු මුල් කාලයේදී ඔහුගේ පියා සමඟ එක්ව මෙම සැමරුමට අවශ්‍යය සහය ලබා දුන් පුද්ගලයෙක් ද

විය. 1987-1989 කාල වකවානුවේ එක්සත් ජාතික පක්ෂයේ පාලනය පැවති අතර එම පක්ෂය බලයෙන් පහ කිරීමට ද මෙම අතුරුදහන් කරවීම් සමඟ ගොඩනැගී තිබූ උද්ඝෝෂණ සහ පාලමන් හේතුවෙන් අනතුරුව බලයට පත්වීමට ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය මෙම අතුරුදහන් කරවීම් යොදාගත් අතර එවකට අතුරුදහන් කරවීම්වලට එරෙහිව කටයුතු කළ මහින්ද රාජපක්ෂ මහතා වර්තමාන ජනාධිපතිවරයා වන අතර ඔහුගේ පාලන සමය තුළ උතුරු නැගෙනහිර ප්‍රදේශවල අතුරුදහන්කරවීම් සිදුවීමත් එම අතුරුදහන් කරවීම් ප්‍රසන්න රණතුංග අමාත්‍යවරයා විසින් සාධාරණීය කරණු කිරීමක් ලංකාවේ දේශපාලනය තුළ පවත්වා දෙබිබි පිලිවෙත සහ ප්‍රතිපත්ති විරහිත බව පෙන්නුම් කරයි.

මේ අනුව දකුණේ ජීවත්වන ඇතැම් පිරිස් උතුරේ අතුරුදහන්කරවීම් සාධාරණීයකරණය කරන බවත්, එය ත්‍රස්තවාදය මත සිදු වූ අතුරුදහන් කරවීම් බවත්, එහි වගකීම ගැනීමට කිසිවකු නොමැති බවත් හඳුනාගත හැකිය. මෙය වර්තමානයේ පොදු සමාජ මතය බවට ලංකාවේ දේශපාලනය හසුරුවන්නන් විසින් පත් කර ඇත.

❖ මෙම අතුරුදහන් කරවූවන් සිහි කරන සැමරුම් උත්සවය පිළිබඳ අදහස.

සෑම වසරකම ඔක්තෝම්බර් 27 වන දින අතුරුදහන්වූවන් සිහි කරමින් පැවැත්වෙන මෙම සැමරුම පිළිබඳව මෙහිදී විවිධ අදහස් මතු විය. මෙම සැමරුම එකී වින්දිත පවුල්වල සාමාජිකයන්ට තම දරුවා, සැමියා අමතක නොකිරීමක් යන අදහස ප්‍රධාන වශයෙන් මතු විය. ඔවුන් සිහිපත් කරලීම, ඔවුන් ස්මරණය කරමින් මල් තැබීම, දනය දීම ආදී කරණුවලට ඔවුන් ප්‍රධාන තැනක් ලබා දී ඇත.

“අපේ දරුවා කොතනකදී, කොයි වෙලාවකදී හැනිවුණාද කියන්න දන්නේ නෑ. ඒ දරුවාට සොහොනක් නෑ. ඒ වගේ ඉරණමකට මුහුණ දුන්න අයට මේ වගේ පොදු ස්ථානයක් තියන එක හරිම වටිනවා.”

(ආර්යවතී සිල්වා මහත්මිය - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

මේ අනුව මේ සැමරුම් උත්සවය බෞද්ධාගමික හෝ කතෝලික යන භේදයකින් තොරව මව්වරුන්, පියවරුන්, බිරිත්දෑවරුන්, සහෝදර සහෝදරියන් තම දරුවන්, සොයුර සොයුරියන් හා සැමියන් සිහිපත් කිරීමට යොදාගත් දිනයක් බව හඳුනාගත හැකිය. එමෙන්ම මෙම ස්ථානය ඔවුන්ට පොදු ස්ථානයක් බවට පත්ව ඇත්තේ ඔවුන් සෑම දෙනාම පොදු අත්දැකීමකට මුහුණ දී ඇති නිසාවෙනි.

මෙම උත්සවයෙන් ඔවුන් විශාල බලපෑමක් සමාජයට කිරීමට හෝ වර්තමානයේ ඉන් බලපෑමක් වන බව ඔවුන් තුළ අදහසක් නොමැත. මන්දයත් මුල්කාලීනව අතුරුදහන්කරවූවන් පිළිබඳ පැවැත්වූ කොමිෂන් සභාවෙන් හෝ වෙනයම් අයුරකින් ඔවුන්ට සහනයක් නොවීමත් යන අදහස මත මෙම උත්සවය මගින් බලපෑමක් හෝ සමාජයට එය දැනීමක් නොමැති බව ඔවුන්ගේ මතයයි. තම ආදරණීයන් ස්මරණය කිරීමත් ඔවුන් වෙනුවෙන් කළ හැකි කාර්යයන් කිරීමත් මෙහිදී ඔවුන්ගේ අරමුණ වී ඇත.

“මගේ දරුවා වෙනුවෙන් සොහොනක් නෑ. මම කතෝලික අම්ම කෙනෙක්. නොවැම්බර් 02 වෙනි දාට අපි මළවුන් සමරණවා. මෙතැන තමයි මගේ පුතාගේ තැන කියලා මම විශ්වාස කරන්නේ.”

(ඇනී ප්‍රනාන්දු මහත්මිය - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

මෙය සැමරුමකට එහා දිවෙන සමාජ මතවාදයක්. සමාජ කතිකාවතක් වෙනුවෙන් පවතින්නක් බවට ද අදහස් මතු විය.

“මෙම අතුරුදහන්වුවන් පිළිබඳ සැමරුමක් වුවත් එයින් සමාජයට විශාල මතවාදයක්, පණිවිඩයක් ගෙනයනවා. ඉතිහාසයේ මෙවන් ශෝකජනක දේවල් සිද්ධි වුණා කියන එක මෙයින් සිහිපත් කරන බව කියන්න ඕනා.”

(සිරිතුංග ජයසූරිය මහත්මා - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

මේ අනුව මෙවැනි සිදුවීම් අප සමාජය තුළ සිදු වූ බවටත් නැවත සිදු නොවිය යුතුය යන අදහසත් මෙහිදී මතුකරලන කරුණු ලෙස දැක්විය හැකියි.

එලෙසම මෙවැනි සිදුවීම් සිදු වූ බව කාලය සමඟ අමතකව යා නොදී විශේෂයෙන් දුක තුනී වීම හෝ පවුලට ලැජ්ජාවක් සිදු වූයේ යැයි සලකා අමතක කිරීමට ඉඩ නොදී මෙවැනි දේ නැවත සිදුවීමට එරෙහිව කටයුතු කළ යුතුය යන අදහස මත ද මෙම සැමරුම් උත්සවය පිළිබඳ අදහස් දැක්වීමේදී අනාවරණය විය.

“මේ ස්මාරකය ඒ පිළිබඳව නොදන්නා කෙනෙකුට ප්‍රශ්නයක් ඇති කරවනවා. ඇයි මෙහෙම දෙයක් හැදවේ, මොකද වුණේ කියල. මෙම සමරුවත් එසේමයි. මෙය සාධාරණය වෙනුවෙන් හඬක් නගන, සාධාරණත්වය ඔවුන්ට ඉටුවිය යුතු යි යන අදහසින් පවතින්නක් බව කියන්නට පුළුවන්.”

(පිලිප් දිසානායක මහතා - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

“මම මේ සැමරුමට මුල ඉඳල කීපවාරයක් සහභාගි වූ කෙනෙක්. අසාධාරණය වෙනුවෙන් හඬක් නැගීම කළ යුතු දෙයක්. නැතිනම් අද වෙන කෙනෙකුට සිද්ධි වෙවිච දේ මට හෙට වෙන්න පුළුවන්. ඒ නිසා මෙය සැමරුමකින් ඔබ්බට ගිය අදහසක් බවයි මගේ හැඟීම.”

(ගරු ටෙරන්ස් ප්‍රනාන්දු පියතුමා - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

මේ අනුව මෙම සැමරුම සිහිපත් කිරීම යන අදහසින් ඔබ්බට වූ මතවාද රාශියක් පෙරදැරිකොටගෙන පවත්වන්නක් බව හඳුනාගත හැකිය. සාධාරණය වෙනුවෙන් හඬක් නැගීම, මෙවැන්නක් සිදු වූ බව සිහිපත් කරලීම, නැවත සිදුවීම වැළැක්වීමට ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ගයන් ගැනීම සහ ඒ වෙනුවෙන් ජනතා බලවේගයක් ගොඩනැංවීම යන අදහස පවතින බව ද දැක්විය හැකිය.

මෙයට විරුද්ධව අදහස් දැක්වීමේදී මතු වූ කරුණු මෙලෙස දැක්විය හැකිය.

උතුරු-නැගෙනහිර දෙමාපියන් මෙම සැමරුම් උත්සවය පිළිබඳ අදහසක් දැක්වීමේදී ප්‍රකාශ කර සිටියේ මෙම සැමරුම වැදගත් වන බවත්, අතුරුදහන් වූ තම දරුවන් සම්බන්ධයෙන් එය බලපෑමක් කරන බවත්ය. නමුත් මෙහි දූතය දීම, මල් තැබීම ආදිය කෙරෙහි ඔවුන් දැක්වූයේ අකමැත්තකි.

“නැති වූයේ මගේ වැඩිමහල් පුතා. වයස අවුරුදු 16 යි. එල්.ටී.ටී. යෙන් දරුවව අරන් ගියා. පස්සෙ යුද්ධේ අන්තිම කාලෙ දරුවන්ව භාර දෙන්න කිව්වාම අපි දරුවව හමුදාවට භාර දුන්න. අසනීප වෙලා හිටිය මගේ පුතා අදටත් නෑ. පුතාට මොකද වුණේ කියල දන්නෙ නැතිව මට එයාව සිහි කරල මල් තියන්න බෑ. දූතෙ දෙන්න බෑ. අපි කතෝලික ආගමේ. ඒ වගේ දේවල් කරන්නෙ මැරුණු අය සිහිපත් කරල. මගේ පුතා අදටත් කොහෝ හරි ඇති කියල හිතනවා. දකුණේ අයට එහෙම කරන්න පුළුවන් අවුරුදු ගාණක් ගතවුණු නිසා. මේ උත්සවය ඒ අය සමරන්න තියන එක හොඳයි. නමුත් මගේ කැමැත්ත මේකෙන් සිංහල ආණ්ඩුවට මොනවහරි බලපෑමක් කරන්න කියන එක. අපේ දරුවෝ ගැන තොරතුරක් කියන එක.”

(එම්. නංගේස්වරම් මහතා - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

මෙවැනි සැමරුම් උත්සවයක් නොවුණද උතුරු-නැගෙනහිර අතුරුදහන්වූවන් සමරා මානව හිමිකම් ක්‍රියාධරයෙක් වශයෙන් කටයුතු කරන ගරු ජයබාලන් පියතුමා මන්නාරම තම දේවස්ථානයේදී ඔවුන් සොයා දෙන මෙන් මෙම දෙමාපියන්ගේ, පවුලේ ඥාතීන්ගේ ඉල්ලීම් වෙනුවෙන් දිව්‍ය පූජාවන් පවත්වන බව මෙහිදී ඔහු හා පැවති සම්මුඛ සාකච්ඡාවේදී දක්වා සිටියේ ය.

දකුණේ සමාජයේ මෙම අතුරුදහන්කරවූවන් වෙනුවෙන් පැවැත්වෙන සැමරුම් උත්සවයට සහභාගි වූ අද වන විට එයට සහභාගි වීම අත්හළ සාමාජිකයින්ගේ වූයේ මෙවන් අදහස්ය.

“අද මේ අතුරුදහන්වූවන් සමරන උත්සවය දේශපාලනිකරණය වෙලා. මගේ සහෝදරයාට මරපු, අතුරුදහන්කරවපු මිනිස්සු අද මානව හිමිකම් ගැන කතා කරනවා. හිඳහසේ වේදිකාවට එනවා. මේක හරි පරස්පරවිරෝධීයි. එද ශ්‍රී ලංකා හිඳහසේ පක්ෂය මේවාට විරුද්ධ වුණත් ඒ අය මොනවත් කරේ නෑ. මේවා රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවල න්‍යායපත්‍රවල විතරක් කියල දැන් හිතෙනවා.”

(රත්නසිරි මහතා - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

“රාජ්‍ය නොව සංවිධානයක් විදිහට කරන්න ඕනා මෙම සැමරුම සැමරුම් උත්සවයකට එනා සමාජයට බලපෑමක් වන දෙයක් කරන්න. ඒකට පියවරක් ගන්න නැතිව මේක විතරක් කළොත් ඒකේ සාර්ථකත්වයක් නෑ.”

(ජයන්ති දන්දෙණිය මහත්මිය - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

“අපි කැමති නෑ අපේ දුරුවන්ට එල්.ටී.ටී.ඊ. එකේ අයත් එක්ක එකට සමරන්න. අපේ දුරුවෝ තුස්තවාදියෝ නෙවෙයි. ඒ නිසා මම මගේ දුරුවාට සිහිපත් කරල කරන්න පුළුවන් දේවල් කරනවා.”

(ශීලා ගන්නොරුව මහත්මිය - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

“මේ සැමරුම් උත්සවය මහජන ව්‍යාපාරයක් විය යුතුයි. නැතිනම් මෙහි බලපෑම සමාජයට දැනෙන්නේ නැතිව යනවා.”

(ප්‍රසන්නප්‍රනාන්දු මහතා - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

මෙවැනි මතවාද ඉදිරිපත් වුවද මෙහි මූලික වශයෙන් පවතින අදහස වන්නේ මෙම සැමරුම් උත්සවය අඛණ්ඩව පැවැත්විය යුතු බවත්, එහි ජාතික වශයෙන් වැදගත්කමක් ද පවතින බවත්ය. මන්ද අතුරුදහන්වූවන් සිහි කිරීම අලලා පවතින එකම පොදු සැමරුමත්, ස්මාරකයත් මෙය වන නිසාවෙනි.

මෙම සැමරුම මගින් අතුරුදහන්කරවීම්වලට පවතින බලපෑම පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීමේදී මතු වූයේ මෙවන් අදහසකි. එනම් මෙමගින් අතුරුදහන්කරවීම්වලට එරෙහිව විරෝධයක් මේ හරහා පවතින බවයි. එනම් ඔවුන් ස්මරණය කිරීමෙන් නොනැවතී, අඛණ්ඩව මෙය පවත්වාගෙන යාම, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, පුද්ගල අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමට, ඒ වෙනුවෙන් හඬක් නැගීමට, අතුරුදහන් කරවීම් නීති විරෝධී බව, එය පුද්ගල අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කිරීමක් බව ආදිය සමාජය තුළ ස්ථාපිත කිරීමට මෙය යම් ආකාරයක බලපෑමක් කරන බවයි.

“පවතින ආණ්ඩුවට හරි මිනිස්සුන්ට හරි මේ සැමරුමෙන් ලොකු බලපෑමක් නොවන්න පුළුවන්. නමුත් වසරකට වරක් හෝ මෙය පැවැත්වීම, සමාජ කතිකාවකක් ඇති කරන්න, ඒ පිළිබඳ උනන්දුවන කීපදෙනෙකු අතර කටයුතු කරන එකත් හරිම වැදගත්.”

(බැසිල් ප්‍රනාන්දු මහතා - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

“ස්මාරක සංකල්ප හරිම වැදගත්. මිනිසුන් ලෝකයේ ස්මාරක ගොඩනගන්න ගත්තේ ඒ දේ අමතක වෙන්නේ නැතිව සිහිපත් කරල තියාගන්න. ඒ දේ දැක්කකොට තම නමාගේ හෘද සාක්ෂිය කතා කරනවා. මෙහෙම සිද්ධ වුණා එක වැරදියි හේද කියල හිතනවා. එහෙම ඇති වෙන සිතුවිලිලටත් යම් බලපෑමක් කරන්න පුළුවන්.”

(චන්ද්‍රගුප්ත නේනුවර - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

මේ අනුව මෙම සැමරුම් උත්සවය පොදුවේ සමාජය කෙරෙහිත්, රටේ නීතීරීති, පුද්ගල අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂාවීම ආදිය කෙරෙහි නීතිමය වශයෙන් ඇතිවිය යුතු බලපෑම ආදිය කෙරෙහි නීතිමය වශයෙන් ඇතිවිය යුතු බලපෑම ආදිය කෙරෙහි යම් බලපෑමක් සිදු කරන බව හඳුනාගත හැකිය.

❖ මෙම සැමරුම් උත්සවයේ වර්තමාන තත්ත්වය.

මෙම අතුරුදහන්වූවන් සිහිකරමින් පැවැත්වෙන ඔක්තෝම්බර් 27 සැමරුම් උත්සවය ගියවර පැවැත්වූයේ 22 වෙනි වතාවට ය. අතීතයේ මෙම සැමරුම් ශ්‍රී ලංකා දේශපාලනයේ හැරවුම් ලක්ෂයක් වූ බව ද දැක්විය හැකිය.

“අතීතයේ ආණ්ඩු මාරු කරන්නටත් මේ අතුරුදහන්කරවීම්වලට එරෙහි උත්සෝෂණ ව්‍යාපාරය බලපෑවා. පැවති අර්බුධකාරී තත්ත්වය තුළ සාධාරණත්වය ඉල්ලන මිනිසුන්ට මෙහිදී

අතීතයේ මෙම අතුරුදහන්කරවූවන් සිහිපත් කිරීමේ සැමරුම පැවති ආණ්ඩුව ගෙදර යැවීමටත්, නව ආණ්ඩුවක් බිහිකර ගැනීමටත් හේතු විය. එම පක්ෂය ද යුක්තිය සහ සාධාරණත්වය වෙනුවෙන් හඬක් නගමින් බලයට පත්වුවද එකී පොරොන්දු ඒ අයුරින්ම ඉටු නොකළ බව පැහැදිලිය. එමෙන් ම එකළ පැවති තත්ත්වයට විරුද්ධව පිහිටා හි මානව හිමිකම් කොමිසමට පෙත්සන් ඉදිරිපත් කළ මහින්ද රාජපක්ෂ මහතා යටතේ පවතින වර්තමාන ආණ්ඩුව මගින් අතුරුදහන්කරවීම් සිදු වූ අතර එය වඩාත් බේදජනක සිදුවීමක් ද වෙයි.

එසේ උතුරු-නැගෙනහිර යුද්ධකාලයේදී සිදු වූ අතුරුදහන්කරවීම්වලට ලක්වූ පුද්ගලයන්ගේ දෙමාපියන් ද වර්තමානයේදී මෙම සැමරුම් උත්සවයට සහභාගී වේ.

“කොතැන වුවත් නැතිවූනේ මේ රටට වටිනා තරුණයන් පිරිසක්. දෙමළ වුණත්, සිංහල වුණත් ඒ මව්වරු එකට එකතු වෙලා මේ සැමරුමට සම්බන්ධවෙන එක හොඳයි.”

(ලීනස් ජයතිලක මහතා - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

“නැති වූනේ මගේ දරුව. බිරිත්දෑවරුන්, මව්වරුන්, මෙනහට එනවා. මම ආපු අවුරුදු ගාණටම දැකල තියෙනව. ඒ උතුරු-නැගෙනහිර අම්මලත්, බිරිත්දෑවරුන් මෙනහට එන එක හොඳයි. අපිට තියෙන දුක ඒ අයටත් ඒ විදිහටම දැනෙනවනෙ. මට දැනෙන දරු දුක ඒ අම්මලටත් ඒ විදිහටම තියෙනව කියල ඒ අය කතා බහ කරද්දී තේරලා තියෙනවා.”

(ඇනී ප්‍රනාන්දු මහත්මිය - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

මහනුවර පදිංචිව සිටි එස්. චේල මාතාව 1987 - 1989 කාලයේ අතුරුදහන්වීම්වලට ලක්වූ තරුණයකුගේ අම්මාය. ඇය දීර්ඝ කාලයක් මෙම සැමරුම් ස්ථානයට පැමිණි අතර

පසුගිය දිනක ඇය මියගියාය. දැමුළු වීම යන කාරණය මත සමහරක් අවස්ථාවලදී ඇය පීඩාවට පත්ව ඇති අතර ඇයට තුස්තවාදී ලේඛලය සිංහල අය විසින් අලවා ඇති බව ඇ පිළිබඳ විමසීමේදී මෙම සමරුවට පැමිණීම අත්හළ සාමාජිකාවක් ප්‍රකාශ කර සිටියා ය. වේලු අම්මාගේ පැමිණීමත්, උතුරු-නැගෙනහිර සාමාජිකයන් මෙම ස්ථානයට පැමිණීමත් ඇ දුටුවේ ඇ දුටුවේ තුස්තවාදී දෘෂ්ටිකෝණයකිනි. ඔවුන්ගෙන් තොරව මෙම සමරුම උත්සවය පවත්වාගෙන යා යුතු බව ඇයගේ අදහස විය.

අතීතයේ මෙන් නොව මෙම සමරුවට පැමිණෙන මව්වරුන්ගේ ප්‍රමාණය අඩුව තිබේ. මියයාම, වයස්ගතවීම, රෝගීවීම, දුක තුනී වීම ආදී කරුණු එයට බලපා ඇත.

“මගේ පුතා නැතිවෙලා අවුරුදු 20කට වැඩියි. එයා දෙස්තර කෙනෙක් වෙන්න හිටියෙ. මම ගොඩක් කල් ඇඳුවා. සමරුවටත් ගියා. අදත් මට දුක තියෙනවා. ඒත් මම දැන් සමරුවට එන්නෙ නෑ. දුක වැඩිවෙන නිසා. ඒ ගැන කොච්චර දුක් වුණත් දැන් වැඩක් නෑ කියල හිතල මම හිතාගෙන ඉන්නෙ.”

(සේනානායක මහත්මිය - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

කෙසේ වුවත් මෙම සමරුව මගින් පමණක් ආණ්ඩුවට, පොදු මහජනතාවට යම් බලපෑමක් සිදු කරන බව හඳුනාගත හැකිය.

එනම් උතුරේ වුවද, දකුණේ වුවද අතුරුදහන්කරවීම මානව වර්ගයාට එරෙහි අපරාජයක් බව හේ හරහා ප්‍රකාශවන බව හඳුනාගත හැකිය.

“මේ සමරුව උත්සවයේ බලපෑම දේශප්‍රේමිත්ව හෝ ඊට එහා ගිය පොදු මිනිස් අයිතිවාසිකම් රැකිය යුතු දෙයක් වෙන්න ඕනි. ඒ වගේම තමා දේශපාලන පක්ෂ එක්ක ප්‍රතිපත්තිමය බැඳීමක් ඇති කරගෙන තමා මේ කාර්යය කළ යුතු වෙන්නෙ.”

(සුදර්ශන ගුණවර්ධන මහතා - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

මේ අනුව මෙම සමරුව උත්සවය මගින් සමාජයට කළ හැකි බලපෑම පුළුල් පරිසරයක් තුළ පවතින බව හඳුනාගත හැකිය.

❖ අතුරුදහන්වුවන්ගේ ස්මාරකය පිළිබඳ අදහස.

අතුරුදහන්කරවුවන් සිහිපත් කරමින් නිර්මාණය වූ ස්මාරකය 2000 වසරේ පෙබරවාරි මස 04 වනදා විවෘත කරනු ලැබූ අතර අතුරුදහන්කරවුවන්ගේ ඡායාරූප 700 කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් එහි කඳුළු බිත්තිය මත ස්ථාපිත කර ඇත. මෙලෙස ස්මාරක ගොඩනැංවීම වැදගත් බවත් ඒ හරහා විශාල පණිවිඩයක් සමාජයට ලබාදෙන බවත් අදහස ය.

“ලෝකයේ මේ වගේ සිදුවීම් සිදුවුණු අවස්ථාවල මිනිස්සු ඒවා සිහිපත් කරන්න ස්මාරක නිර්මාණය කළා. එය ඔවුන් අමතක නොවන්නට තැනුවක්. ඉන් ස්මරණය කරන්නේ ඔවුන්ව විතරක් නෙමේ. මේ වගේ අපරාධ සිදුවුණු බවත්, නැවත ඒවා සිදු නොවිය යුතු බවත් ඒ හරහා මතක්කරල දෙනවා.”

(චන්ද්‍රගුප්ත නේනුවර මහතා - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

“මෙතැන මරාදූල තිබුණෝ රංජිත්වයි, ලයනල්වයි විතරයි. නමුත් මරාදූල තියන තැනක් දන්නෙ නැති, දිනයක් දන්නෙ නැති හැමෝටම මෙය පොදු ස්ථානයක්. මෙය අද පල්ලියේ දේපළක් නෙමේ. පොදු මහජනතාවගේ දේපළක්.”

(ගරු සිරිල් ඇන්තනී පියතුමා - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

ස්මාරක සංකල්පය ශ්‍රී ලංකාව තුළ සුලභ නොවූ සමයක මෙවැනි පොදු ස්මාරකයක් ගොඩනැගීමටත්, ඒ හරහා මෙවැනි අපරාධයක් සිදු වූ බවට ලබා දෙන පණිවිඩයන් ඉතා වැදගත් බව හඳුනාගත හැකිය.

විශේෂයෙන් ම අතුරුදහන්වීම්වලට එරෙහිව එවැනි ස්මාරකයක් ගොඩනැංවීම හරහා සිදුවන දැනුවත්බව අනාගතයට වුවද පවතින බව මෙහිදී අදහස් විය.

1987-1989 අතුරුදහන්කරවීම්වලට එරෙහිව පැවති රජයන්, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීන් ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ගයන් පිළිබඳව කිසිවකුත් සෑහීමකට පත්නොවන අතර එවන් තත්ත්වයකට මෙම පොදු සැමරුම ජාතික වශයෙන් සහ පෞද්ගලිකව ඉතා වැදගත් බවත්, එය අගය කළ යුතු කාරණයක් බවත් සැමගේ අදහස විය. එසේම අතුරුදහන්කරවීම්වලට එරෙහි දේශපාලනික මැදිහත්වීම් කළ බොහෝ දෙනෙක්, විශේෂයෙන්ම දේශපාලකයන් තම අරමුණු සහ බලයට ඒමේ මාවතක් බවට එය පත්කරගෙන ඇති බව බොහෝ පිරිසකගේ අදහස විය. නමුත් මෙම උත්සවයට අඛණ්ඩව සහභාගිවන පුද්ගලයන් එවැනි අරමුණුවලින් මේතාක් හෝ බැහැරව සිටින බවත්, අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමේ සැබෑ අවශ්‍යතාවයක් ඔවුන්ට පවතින බව ද අනාවරණය විය.

❖ අතුරුදහන්වූවන්ගේ පවුල් එකතුවේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ අදහස.

අතුරුදහන්වූවන් පිළිබඳ කටයුතු කරන්නට 1987-1989 කාල වකවානුව තුළ අතුරුදහන්වූවන්ගේ මාපිය දෑදරු සංගමය, මව්වරුන්ගේ පෙරමුණ ආදී සංවිධාන ගණනාවක් නිර්මාණය විය. අතුරුදහන්වූවන්ගේ පවුල් එකතුව නමින් 2000 වසරේ ස්මාරකය නිරාවරණය කිරීමත් සමගම මේ පිළිබඳ කටයුතු කරන්නට යෙදුණ අතර ඔවුන් ලංකාව පුරාම විශේෂයෙන් ම ගම්පහ, මහනුවර, කළුතර හා ගාල්ල යන දිස්ත්‍රික්කවල තම ක්‍රියාකාරීත්වය සක්‍රීය වශයෙන් ඉටු කළහ. විශේෂයෙන්ම අතුරුදහන්කරවූවන් පිළිබඳ තොරතුරු රැස් කර එම ප්‍රදේශවල රැස්වීම් තබන්නට, ජනතාව මේ පිළිබඳ දැනුවත් කරන්නට, මේ සැමරුම හා ඔවුන් සම්බන්ධ කරගන්නට විශාල වශයෙන් කාර්යයන් රැසක් ඉටු කරන ලදී.

“තනිව පුද්ගලයෙක් මේ වගේ දෙයකට විරුද්ධව කටයුතු කරනවාට වඩා සංවිධානයක් විදිහට කටයුතු කරන එකෙන් අතුරුදහන්වීම වළක්වන්න විශාල බලපෑමක් කරන්න පුළුවන්. එය දේශපාලනයෙන් තොරව කරන්න බෑ. දැනට මේ අරගලයේ ඉන්න අයව එයට සම්බන්ධකරගෙන ප්‍රතිපත්තිමය එකඟතාවයක් ඇති කරගන්න එකත්, දැන් අපි අතුරුදහන්කරවීම්වලට එරෙහිව මොකද කරන්නේ, තව අවුරුදු 3කින්, අවුරුදු 5කින් කරන්නේ කියන අදහසත් එක්ක කටයුතු කරන එක ඉතාම වැදගත්.”

(වසන්ත රනිල් මහතා - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

“මේ සැමරුම සංවිධානය කරන්න මේ පවුල් එකතුව විශාල කාර්යයක් කරනව. තනි තනිව මේ සැමරුම කරන්න අමාරු දෙයක්. ඒ නිසා මේ වගේ සංවිධානයකින් මෙය කරන එක වැදගත් වගේම එයින් වන බලපෑමත් වැඩියි කියලයි මට දැනෙන්නේ.”

(සීතා ගමගේ මහත්මිය - සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

මෙම අතුරුදහන්වූවන්ගේ පවුල් එකතුවේ ක්‍රියාකාරීත්වය මගින් මෙම සැමරුම සංවිධානය කිරීම පිළිබඳව යහපත් ප්‍රතිචර සේම මෙය ද එක් රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක ව්‍යාපෘතියක් සහ මුදල්මය පරමාර්ථයක් මත සිදුවන්නක් බව ද මතු වූ අදහසක් විය. මෙම සංවිධානය මෙම දිනය පරමාර්ථ කරගනිමින් පමණක් කටයුතු කිරීම ඊට හේතු වශයෙන් දක්විණි.

එසේම සංවිධානාත්මක ව්‍යුහය තුළ අතුරුදහන්කරවූවන්ගේ පවුල්වල එකදු සාමාජිකයෙක් හෝ නොවීම යන කාරණය ද ඒ පිළිබඳ සැකයට තුඩුදෙන්නක් බව ද මෙහිදී මතු වූ කරුණු විය.

❖ මෙම සැමරුම තවදුරටත් පවත්වාගෙන යා යුතු ද යන අදහස.

මෙම අතුරුදහන්වූවන් සමරා පැවැත්වෙන ඔක්තෝම්බර් 27 සැමරුම් උත්සවය දීර්ඝකාලීනව පවත්වාගෙන යා යුතු බවත් එය මෙවැනි සිදුවීමක් ඉතිහාසයේ සිදු වූ බව අමතක නොකිරීමටත්, එවැනි සිදුවීම් සිහිගන්වා නැවත ඒවා සිදු නොවන ආකාරයට කටයුතු යෙදීම කළ යුතු නිසාත් මෙම සැමරුම් උත්සවය දීර්ඝකාලීනව පවත්වාගෙන යා යුතු බව අදහස් ඉදිරිපත් විය. එසේම මෙම සැමරුම සැමරුමකින් ඔබ්බට ගොස් අතුරුදහන්වීම් අවම කරලීමට ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට වග කිව යුතු පාර්ශ්වයන්ට බල කිරීමත්, ඒ සඳහා නීති සම්පාදනය, දේශපාලනික වශයෙන් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීම ආදිය පැවතිය යුතු බවට ද අදහස් ඉදිරිපත් විය. රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන මගින් මේ පිළිබඳව පුද්ගලයා දැනුමත් කිරීමත්, මෙයට එකඟ වන දේශපාලඥයන් හරහා ව්‍යවස්ථාපිත හා නෛතික කාර්යයන් වෙත යොමුවීමේ අවශ්‍යතාවය ද මෙහිදී ඉස්මතු විය.

එසේම මෙම සැමරුමට දෙමාපියන් වඩාත් සක්‍රීය ලෙස දායක වීම අවශ්‍ය වන අතර මෙයට කාලයක් ගත වුවද ඒ සඳහා ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග වෙත අවතීර්ණය විය යුතු බවත් මෙහිදී මතු වූ අදහස විය.

මෙයට විරුද්ධව මතවාද දැරුවන්ගේ අදහස වූයේ මෙය සැමරුමකින් ඔබ්බට ගොස් සමාජ ව්‍යාපෘතියක් විය යුතු බවත් එයට දේශපාලකයන් සම්බන්ධ කර ගැනීමෙන් ඵලක් නොවන බවත් ය. එමෙන් ම මෙම සිදුවීමට වසර 26කට ආසන්න කාලයක් ගත වී ඇති නිසා තවදුරටත් එකී අතුරුදහන්කරවූවන් පිළිබඳව දුක් වීමෙන් ඵලක් නොවන බවත් එම තත්ත්වයට මුහුණ දුන් සාමාජිකයන්ගේ මානසික සහනය, ආර්ථික සහ සමාජයීය සුභ සිද්ධිය වෙනුවෙන් කටයුතු කිරීම වැදගත් බවත් ය.

❖ මෙම සැමරුම් උත්සවයේ දුර්වලතාවයන් ලෙස ක්වන ලද අංශ.

මෙම සැමරුම් උත්සවය ඔක්තෝම්බර් මස 27 වන දිනට පමණක් සීමාවීම දුර්වලතාවයක් ලෙස හැඳින්විණි. එය අන් දිනයන්ට වඩා සුවිශේෂී අන්දමින් සතියක් පුරා ආදී වශයෙන් විවිධ අංශයන් එක් කරමින්, උදාහරණ : සංස්කෘතිකාංග, දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන්, අධ්‍යාපනික වැඩසටහන්, විවිධ තරග පැවැත්විය යුතු බවට අදහස් ඉදිරිපත් විය.

පොදුවේ මෙම සැමරුම් උත්සවය සමාජ ව්‍යාපාරයක් බවට පත්විය යුතුය යන අදහස ඉදිරිපත් විය. මෙහිදී වෘත්තීයවේදීන්, උගතුන්-බුද්ධිමතුන්, දේශපාලකයන් ආදී සෑම අංශයකම සහය ඇතිව මෙම සැමරුම සමාජ ව්‍යාපාරයක් දක්වා පරිවර්තනය කරගත යුතුය යන අදහස ඉදිරිපත් විය.

එසේම, මෙම සැමරුමට මීට වඩා සක්‍රීය වශයෙන් දායකවීමට අතුරුදහන්වූවන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන්ට අවස්ථාව ලබාදිය යුතු බවත්, එය සංවිධානය කිරීමේදී ඔවුන්ගේ සහය වැඩි වශයෙන් ලබාගත යුතු බවත් එය දැනට පවතින දුර්වලතාවයක් ලෙසටත් අදහස් මතු විය.

තවද, දේශපාලන ප්‍රතිපත්ති හෝ රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක ව්‍යාපෘතියක් සේ නොසලකමින් මෙයට වඩා වැඩි වැදගත්කමක් දිය යුතු බව ද අදහස් මතු විය.

එසේම දේශපාලකයන් මෙහි ප්‍රතිපත්ති තුළට අන්තර්ග්‍රහණය කරගත යුතු බවත්, ඒ සඳහා ඔවුන්ට බල කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පවතින බවත්, ආණ්ඩු මාරුවීමෙන් එපිටට මෙම

ව්‍යාපාරය ශක්තිමත් විය යුතු බවත්, එය මෙහි නොමැති වීම දැනට පවතින දුර්වලතාවයක් ලෙසට අදහස් දැක්විණි.

පුද්ගලයාට මේ පිළිබඳ අවබෝධය, දැනුවත් කිරීම් ලබා දිය යුතු බවත් එය පොදුවේ සෑම මනුෂ්‍යයෙකුටම අවධාරණය කළ යුතු බවටත් අදහස් ඉදිරිපත් විය.

වර්තමානයේ සිංහල, ද්‍රවිඩ දෙපාර්ශ්වයට මෙම සැමරුමට සම්බන්ධ වන නිසා ඔවුන්ට කතා කිරීමට, අදහස් බෙදාගැනීමට අවස්ථාව නොලැබීම දුර්වලතාවයක් ලෙස දැක්විණි.

එසේම ආරාධිත දේශන පමණක් ප්‍රමාණවත් නොවන බවත් සංගීදියාව තුළින් මෙම ප්‍රශ්නය සමාජය ඉදිරියට ගෙන යා යුතු බවත් ඒ සඳහා යම් පියවරක් දැනට ගෙන නොතිබීමත් දුර්වලතාවයක් ලෙස හැඳින්විණි.

හයවන පරිච්ඡේදය

නිගමන සහ යෝජනා

ඔක්තෝම්බර් මස 27 වන දින සිදුව රද්දෙළුව මංසන්ධියේ පැවැත්වෙන අතුරුදහන්වූවන් සිහිපත් කිරීමේ සැමරුම් උත්සවය ඉදිරියටත් අනිවාර්යයෙන්ම පැවැත්විය යුතු, වැදගත් සැමරුමක් බව අවධාරණය කෙරිණි. මෙහිදී මෙම සැමරුමෙහි බලපෑම වර්ධනය කිරීම සඳහා කටයුතු කළ යුතු බවටත්, එය ඉතිහාසයේ මෙවැනි බේදනීය සිදුවීමක් සිදු වූ බවටත්, නැවත එවැනි දෙයක් සිදු නොවිය යුතු බවටත් අවධාරණය කරමින් පැවැත්විය යුතුය යන අදහස මතු විය.

එසේම මෙම සැමරුම සමාජගත කිරීමට කටයුතු කළ යුතු බවත්, මෙම උත්සවය පුළුල් වපසරියක් තුළ ක්‍රියාත්මක කළ යුතු බවටත් යෝජනා ඉදිරිපත් විය. එමෙන්ම මෙම සැමරුම සැමරුමකින් ඔබ්බට ගිය සමාජ ව්‍යාපාරයක් බවටත්, උගතුන්-බුද්ධිමතුන්, දේශපාලකයන්, මහජනතාව ආදී සෑම පාර්ශ්වයක්ම සම්බන්ධකරගත යුතු බවට ද අදහසක් ඉදිරිපත් විය.

එසේම මෙය එක් දින සැමරුමකට සීමා නොවී පෙර සුදුනමක් සහිතව විවිධ අධ්‍යාපනික, සංස්කෘතික හා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පවත්වමින් සමාජ කතිකාවකක් ඇති කිරීම දක්වා පුළුල් කළ යුතු බවට ද අදහස් මතු විය.

එසේම ප්‍රාදේශීය වශයෙන් මෙම සැමරුමට සමගාමීව සැමරුම් මාලාවන් සංවිධානය කළ යුතු බව ද, ඒ හරහා මේ පිළිබඳ දැඩි අවධානයක් සමාජය තුළ ඇති කළ යුතු බවට ද අදහස් මතු විය.

එසේම මෙම ස්මාරකය මෙම ස්ථානයට වඩා නිදහස් තැනක ස්ථාපිත කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පවතින අතර මෙම ස්ථානයේ කලබලකාරීත්වයෙන් මිදී එය අත්විඳීමට අවස්ථාවක් සැලසෙන බව ද මෙහිදී යෝජනා විය.

එසේම සැමරුම් උත්සව දිනයට සහභාගි වන සිංහල හා ද්‍රවිඩ ජනවර්ග දෙකෙහිම පුද්ගලයන්ට එකිනෙකා හා සාකච්ඡාවට, අදහස් බෙදා ගැනීමට, සුභදා කතාබහට අවස්ථාවක් සලසා දිය යුතු අතර දෙපාර්ශ්වයේ හොඳ හිත ශක්තිමත් වී මතුව ඇති වැරදි අවබෝධයන් ඉන් තුරන් කරගත හැකි බවටත් අදහස් මතුවිය.

තවද දෙවන පෙළ සාමාජිකයන් මෙයට සම්බන්ධ කරගත යුතු බවත්, අතුරුදහන්කරවීමට ලක්වීම ලැජ්ජාවට කාරණයක් නොවන බව ඔවුන්ට අවබෝධකරලීමට කටයුතු කළ යුතුය යන කරුණ මෙහිදී ඉදිරිපත් විය.

එමෙන්ම ඔක්තෝම්බර් 27 සැමරුම් උළෙල පිළිබඳව දැනුවත් කිරීමට දැනට වඩා පුළුල් පදනමකින් පෝස්ටර් ව්‍යාපාර, පුවත්පත් ලිපි ආදිය හරහා ජනතාව දැනුවත් කළ යුතුය යන අදහස මතුවිය.

මෙයට සහභාගි වන, සහභාගිකරගත හැකි උගතුන්, වෘත්තීයවේදීන් සහ දේශපාලඥයන් මගින් මෙය බලය ලබා ගැනීමේ සංකල්පයට ඔබ්බෙන් වූ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති, නීතිරීති සකස් කරගැනීම දක්වා පුළුල් විය යුතු බවත් කුමන රාජ්‍ය පාලනයන් යටතේ වුව ද මෙම නීතිරීති වෙනස් නොවිය යුතුය යන අදහස මතුවිය.

මෙම අතුරුදහන්කරවීමවලට සම්බන්ධ පුද්ගලයන් ජනතාවගෙන් සමාව ගත යුතුය යන අදහස ද මෙහිදී ඉදිරිපත් විය.

මෙම මහජන ව්‍යාපාරය, ශක්තිමත් සැමරුම් උත්සවයක් දක්වා පුළුල්ව ව්‍යාප්ත විය යුතුය යන්නත් මෙම අඛණ්ඩව පැවැත්වීමට කටයුතු යෙදිය යුතු බවටත් යෝජනා ඉදිරිපත් විය.

වඩාත් සංවිධානාත්මක ස්වරූපයෙන්, පුළුල් ඉදිරි සැලැස්මක් සහිතව මෙම සැමරුම පැවැත්වීමටත්, ස්මාරකය පවත්වාගෙන යාමත් කළ යුතුය යන අදහස ද මෙහිදී යෝජනා විය.

හත්වන පරිච්ඡේදය

සමාලෝචනය

ශ්‍රී ලංකාවේ අතුරුදහන්කරවූවන් සමරා පැවැත්වෙන එකම සැමරුම් උළෙල සහ ස්මාරකය බවට සිදුව රද්දෙළුව හන්දියේ ඇති අතුරුදහන්කරවූවන්ගේ සිහිවටනය සහ ඔක්තෝම්බර් 27 සැමරුම් උළෙල පත්ව තිබේ. එය රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයකින් සහ සිවිල් සමාජ එකතුවකින් නිර්මාණය වී තිබුණ ද එය ජාතික වශයෙන් වැදගත් සැමරුම් උළෙලක් බවට පත්ව තිබේ.

ලාංකේය ඉතිහාසයේ අදුරු යුගයක් සනිටුහන් කරමින් 1987-1989 කාල වකවානුව තුළ සිදු කෙරුණු 60000 කට අධික තරුණ සංහාරය බේදවාචකයක් බවත්, එවැනි සිදුවීමක් සිදු වූ බවටත්, එහි මතකය ගිලිහී යා නොදී ඉදිරියට පවත්වාගෙන යා යුතු බවත්, ඒ හරහා අතුරුදහන්කරවීම නැවත සිදු නොවීමට කටයුතු කළ යුතු බවටත් එමගින් පණවියක් ලබාදීම සිදු වේ.

යම් යම් දුර්වලතා පැවතිය ද මෙම සැමරුම සහ ස්මාරකය හොඳින් පවත්වාගෙන යා යුතු බවටත්, යෝජනා කරන ලද කරුණු එක්කර ගනිමින් එහි බලපෑම අප සමාජයට දැනවිය යුතු බවටත් අදහස් ඉදිරිපත් විය.

එසේ දුර්වලතා මගහරවාගනිමින් මෙම සැමරුම් උත්සවය අඛණ්ඩව ඉදිරියට පවත්වාගෙන යා යුතු බවටත් එය එක් දිනයක සැමරුමකින් ඔබ්බට ගිය පුළුල් වපසරියක් තුළ දිවෙන ක්‍රියාදාමයක් බවට පත්කරගත යුතුය යන අදහසත් මෙහිදී මතු විය.

අතුරුදහන්කරවීමේවලට එරෙහිව සැමරුමක් ඔස්සේ රටේ නෛතික සහ සමාජයීය පද්ධතිය ප්‍රතිසංස්කරණයකට පත් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ද මෙහිදී දැක්වූ අතර ඒ සඳහා රාජ්‍ය, රාජ්‍ය නොවන, සිවිල් සංවිධාන, වින්දිතයන් සහ සාමාන්‍ය ජනතාව එකට එක්ව ප්‍රතිපත්තිමය වශයෙන් කටයුතු කළ යුතුය යන අදහස ද මෙහිදී ඉදිරිපත් විය.